

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA INFORMAČNÍCH TECHNOLOGIÍ A TECHNICKÉ VÝCHOVY

ICT v mateřské škole

ICT in kindergarten

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Irena Fialová, CSc.

Autorka bakalářské práce: Renáta Nožičková

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

Forma studia: prezenční

Bakalářská práce dokončena: duben, 2014

Prohlášení

Prohlašuji, že předloženou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, řádně cituji a uvádím v seznamu použité literatury.

V Praze dne 9. 4. 2014

.....

podpis

Poděkování

Chtěla bych poděkovat paní Ing. Ireně Fialové, CSc. za její vstřícnost a odborné vedení mé bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat vedení mateřských škol a rodičům za jejich pomoc při realizaci mého výzkumu. Také děkuji celé své rodině, partnerovi a přátelům za jejich podporu při dokončování mé práce.

ANOTACE

Bakalářská práce "ICT v mateřské škole" pojednává o možnostech využití informačních technologií v mateřské škole. Zkoumá dostupnost informačních zdrojů a orientuje se v dané problematice. Zabývá se zmapováním možností užití informačních technologií pro práci pedagogů v mateřské škole. Zároveň se také zaměřuje na využití těchto možností pro děti předškolního věku a porovnává ji i s kompetencemi z RVP PV. Výzkumná část se zaměřuje na mateřské školy v Praze, které ICT využívají. Pomocí dotazníku pro vedení mateřských škol a řízeného rozhovoru s rodiči zjišťuje stav a využití ICT zařízení v mateřských školách. Zároveň se zaměřuje na názory pedagogů a rodičů na danou problematiku. Formou analýzy ověřuje dostupné webové stránky, které slouží pro pedagogy, rodiče i děti mateřské školy.

KLÍČOVÁ SLOVA

ICT, mateřská škola, dítě předškolního věku, psychické znaky, osobnost dítěte, současná rodina, pedagogická reforma, RVP PV, počítač, interaktivní tabule, informační zdroje

ABSTRACT

The present thesis „ICT in kindergarten“ deals with possibilities of the use of information technologies in kindergarten. The thesis examines availability of information sources and focuses on the given issues. The aim is to map the possibilities of the use of information technologies for a pedagogical work in kindergarten. Simultaneously, the thesis deals with the use of these possibilities for the pre-school children and compares it with the skills from RVP PV. The practical part focuses on the kindergartens in Prague that use ICT. A current state and usage of the ICT device was examined by questionnaires for the management of the kindergartens and by a controlled interview with the parents. Moreover, the pedagogues and parents' opinions of the issue are included. Furthermore, the available web sites made for the pedagogues, the parents and the children in the kindergartens are analyzed.

KEY WORDS

ICT, kindergarten, Pre-school child, psychological characteristics, personality of child, contemporary family, educational reform, General Educational programs, computer, interactive board, information sources

OBSAH

ÚVOD	8
I. Teoretická část.....	9
1 DÍTĚ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU	10
1.1 Vymezení psychických znaků dítěte předškolního věku.....	10
1.2 Vymezení pojmu osobnost	12
1.3 Vývoj dítěte předškolního věku a jeho charakteristika	13
1.4 Sociologizující činitele všestranného rozvoje dítěte předškolního věku.....	15
1.4.1 Význam rodiny pro vývoj osobnosti předškolního dítěte.....	15
1.4.2 Současná rodina.....	15
2. TRANSFORMACE ČESKÉHO ŠKOLSTVÍ PO ROCE 1989.....	17
2.1 Změny v předškolním vzdělávání	17
2.2 Vymezení předškolního vzdělávání školským zákonem č. 561/2004 Sb.....	20
2.3 RVP předškolního vzdělávání	21
3. PŘEDŠKOLNÍ DÍTĚ A ICT	24
3.1 Vymezení pojmu ICT	24
3.2 Seznámení dítěte s ICT v rodinném prostředí	24
3.3 Rozvíjení kognitivních procesů dítěte předškolního věku pomocí ICT	26
4 VYUŽITÍ ICT V MATEŘSKÉ ŠKOLE	28
4.1 Typy ICT v MŠ a možnosti jejich využití	28
4.2 ICT jako podpora práce pedagogických pracovníků.....	29
4.3 Seznámení dítěte s ICT v prostředí mateřské školy	29
4.4 Využití ICT jako nástroje pro pedagogickou dokumentaci ve třídě.....	31
4.5 Využití ICT vedoucími pracovníky MŠ	32
4.6 ICT jako pomocník v komunikaci s rodiči	33
4.7 Komunikace rodiny a mateřské školy pomocí ICT	34
4.8 Prezentace mateřské školy na webu	35

4.9 RVP a ICT	36
4.10 Využití ICT při realizaci jednotlivých vzdělávacích oblastí	36
4.11 Závěr teoretické části.....	39
II. Praktická část.....	41
6 PŘEDMĚT A CÍLE VÝZKUMU	42
7 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ.....	43
7.1 Metody.....	43
7.1.1 Dotazník	44
7.1.2 Řízený rozhovor	46
7.1.3 Analýza obsahu webových stránek vhodných pro pedagogy v MŠ	47
7.2 Organizační stránka výzkumu	48
8 VÝSLEDKY VÝZKUMU A ANALÝZY	49
8.1 Vyhodnocení dotazníku.....	50
8.2 Vyhodnocení řízeného rozhovoru	59
8.3 Vyhodnocení analýzy webových stran	61
8.4 Vyhodnocení výzkumného šetření	80
ZÁVĚR	82
POUŽITÉ INFORMAČNÍ ZDROJE	84
Klasické zdroje	84
Elektronické zdroje.....	85
Zkoumané webové stránky.....	86
SEZNAM GRAFŮ A TABULEK	89
SEZNAM PŘÍLOH	90

ÚVOD

Pověz mi a zapomenu; ukaž mi a já si vzpomenu; ale nech mne se zúčastnit a já pochopím.
Konfucius

ICT v MŠ je široké téma. Zajímalo mne, jak se tato oblast využívá v mateřské škole a jestli jsou děti i učitelé připraveni tyto informační komunikační technologie využívat. Moderním trendem se stalo pořizovat do mateřských školek interaktivní zařízení. Otázkou je, do jaké míry je práce s nimi efektivní. Současná doba vyžaduje alespoň základní IT kompetence. Vše je rychlejší a technika nám pomáhá usnadňovat spoustu věcí. Nejsem odpůrcem informační technologie. Jsem zastáncem toho, že se jí musíme naučit využívat správně tak, aby nám sloužila, ne nás poškozovala a ničila. Toho podle mého názoru docílíme tím, že děti před nástupem do školy seznámíme s klady i zápory ICT. Naučíme je správně využívat a poučíme je o možných rizicích. To vše samozřejmě za předpokladu dobře fungující mateřské školy a harmonické spolupráce s rodinou. Většina dětí totiž přichází do kontaktu s technikou již v raném věku. Rodiče jsou otevření novým možnostem a jako vhodné období pro zařazení práce s technikou vidí právě věk předškolní.

Na své praxi jsem měla možnost vidět práci paní učitelek s ICT zařízením a měla jsem z toho smíšené pocity. Proto jsem se rozhodla o této téma zajímat hlouběji, a to cestou mé bakalářské práce. Potvrdit si či případně vyvrátit dosavadní informace, které o tomto tématu mám a podělit s nimi s ostatními pedagogy.

Ve svém výzkumu se budu opírat o metodu dotazníku pro vedení mateřských škol, návazně pak na řízený rozhovor pro rodiče. Poslední metoda, které se budu věnovat, je analýza webových stran. Cílem mé bakalářské práce je základní přehled využití a pohledu na využití ICT v mateřské škole.

V závěru bych si chtěla utvořit přehled o možnostech využití ICT v MŠ. Předpokládám také, že se mi ověří má hypotéza či nikoliv. Těším se na spolupráci s mateřskými školami a vyhodnocení mého výzkumného šetření. Doufám také, že má bakalářská práce pomůže pedagogům i rodičům hlubší pochopení oblasti ICT.

I. Teoretická část

1 DÍTĚ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU

1.1 Vymezení psychických znaků dítěte předškolního věku

Duševní vývoj jedince od jeho zrození až po dospělost je možné definovat jako kontinuální proces, který je závislý na vzájemném působení vyzrálosti a funkčnosti centrální nervové soustavy, na sociálním prostředí a výchově, přičemž zralost centrálního nervového systému výrazně ovlivňuje psychický vývoj dítěte. Proto je možné vysledovat diferenciaci vývoje jednotlivců, jejichž kalendářní věk je shodný – dítě dokáže zvládnout jen to, k čemu je jeho nervový systém vyzrálý. Pokud dítě vyrůstá v podmínkách, které uspokojují jeho potřeby, pak je dítěti zaručen zdravý duševní vývoj. (Lisá, L., Kňourková, M., 1986, s. 104 – 106)

Při snahách o typovou charakteristiku dítěte byly prvotně zmiňovány vnější tělesné znaky, teprve později se výzkumné studie zaměřily na určení znaků, které by charakterizovaly zákonitosti dětské mentality. Příhoda sice uvádí 7 základních znaků, ale dříve než přistupuje k jejich specifikaci, říká: „*Je-li nesnadné postihnout zvláštnosti dětské struktury, je tím obtížnější postihnout povahu i zákonitosti dětské mentality, zvláště i proto, že se její stereotyp rychle přeměňuje.*“ (Příhoda, V., 1977, s. 64)

Příhoda na základě rozboru dostupných studií a vlastních zkušeností uvádí následující charakteristické znaky psychiky dítěte:

1. synkretizace – jev, který popisuje již J. A. Komenský a pojmenovává ho teprve o 200 let později E. Renan, neznamená nic jiného, než že dítě chápe předkládané předměty celkově, neanalyticky a intuitivně, protože jeho stupeň vývoje mu nedovoluje diferencovat předkládané podněty, úroveň synkretizace je dobře patrná na dětských obrázcích, kde dítě postupně přechází od kresby „něčeho“ ke konkrétnímu realistickému tvaru, synkretické nazírání může přetrvávat až do 8 let věku dítěte

2. eidetismus – jev, který poprvé popsal J. E. Purkyně a také J. W. Goethe definoval F. Kratina: „*Subjektivní optické názorové obrazy jsou optické paměťové obrazy, které se objevují po nazírání nějakého předmětu, ať přímo nebo po delší době, ať spontánně nebo úmyslně, a subjektem jsou skutečně viděny při otevřených nebo zavřených očích.*“ (Příhoda, V., 1977, s. 65), eidetismem se nevyznačuje jen dětská mentalita, je ho možné pozorovat i u umělecky založených dospělých jedinců,

3. konkretismus – jedná se o splývání věcí s myšlenkou v neodlišnou jednotu, je charakteristickým znakem primitivní mentality, kdy dítě neumí přejít k zobecnění a projevuje se také v jazyce, pokud dojde u dítěte k posunu k obecnějším souvislostem, je to známkou kvalitativní změny v jeho myšlení,

4. prezentismus a topismus – prezentismem je označováno časové vnímání dětí přibližně do 4. roku věku, kdy dítě nedokáže chápat minulost a budoucnost, je fixováno na přítomnost, pojem topismus se vztahuje k dětskému vnímání prostoru, kdy dítě konkrétně vnímá pouze prostory, v nichž žije a přibližně do šesti let je pro něj toto místo měřítkem velikosti,

5. egocentrismus – dětské chápání světa je velmi primitivní, domnívá se, že vše v jeho dosahu existuje jen kvůli jeho osobě,

6. zosobňující dynamismus – probíhá ve třech vzájemně splývajících vývojových fázích (fyziognomismus, personifikace, antropomorfismus), dítě do šesti let má tendenci „oživovat“ předměty, nedělá rozdíl mezi osobou a neživou věcí,

7. labilita chování – projevuje se v neustálé změně činností, ve vnímání věcí, ve střídání nálad a citů, nestálost dětské pozornosti, důvod lability spočívá ve vnímání světa, získávání zkušeností, kdy dítě nerozlišuje ještě mezi předměty a citovými zážitky, na druhou stranu neustálá změna aktivit a získávání nových zkušeností vede k rozvoji dětského intelektu.

Uvedené charakteristiky dětského chování probíhají nestejně, ale v souhrnu přispívají k jeho postupné orientaci v prostředí, k přechodu od původního neuvědomělého vnímání prostředí k jeho konkretizaci. Tento tvůrčí proces posunuje dítě do dalšího složitějšího vývojového stupně, kolem začátku čtvrtého roku dítě ovládá řeč a se vstupem do mateřské školy, kde získává nejen nové vztahy, ale i nové dovednosti a přechází od konkretismu a egocentrismu k samostatnosti a zevšeobecňování. (Příhoda, V., 1977, s. 66 - 71) Příhodův názor je možné potvrdit tvrzením Vágnerové, která o psychický vývoj považuje za: „interakci dědičných předpokladů a vnějších, především sociokulturních vlivů. *Uskutečňuje se prostřednictvím zrání a učení.*“ (Vágnerová, M., 1999, s. 14)

1.2 Vymezení pojmu osobnost

Definice osobnosti z hlediska psychologie vychází podle Řičana z toho, jak je slovo vnímáno v běžné mluvě a vztaheno k jazyku, mu poté vycházejí tři významy, které má slovo *osobnost* v psychologii:

1. hodnotící pojem
2. psychická individualita jedince
3. osobnost jako architektura či struktura (uspořádání) celku psychiky.

Z hlediska předmětu psychologie osobnosti jsou zásadní pouze druhý a třetí význam, to znamená, že osobnost lze posuzovat buď podle individuálních rozdílů, nebo se zabývat společnými znaky. (Řičan, P., 2007, s. 11 – 13)

Zatímco Řičan vylučuje užití konkrétní definice, Vágnerová se domnívá, že je dobré vymezit její podstatu, strukturu a funkčnost, proto považuje za nutné, osobnost zjednodušeně definovat jako: „ *komplexní a relativně stabilní systém, který funguje jako celek, skládá se ze vzájemně propojených somatických a psychických vlastností a projevuje se v reakcích na různé podněty a situace, resp. v interakci s nimi.* “ (Vágnerová, M., 2010, s. 13)

Autoři pedagogického slovníku si všimají osobnosti také ve třech rovinách. V běžném životě je za osobnost považován uznávaný člověk, v psychologii je osobností každý člověk, protože má svou jedinečnou strukturu psychických vlastností a dispozic a v pedagogice jde o všestranný rozvoj osobnosti prostřednictvím výchovy a vzdělávání. (Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J., 1998, s. 157)

Stručné vymezení toho, co charakterizuje osobnost:

- způsob prožívání, uvažování a chování, z něhož pak vyplývá schopnost adaptace na prostředí,
- pojetí sama sebe, vědomí vlastní identity,
- osobnostní vlastnosti (trvalé a přechodné aktuální stavy),
- rozvoj osobnosti ve stejné míře podmiňuje dědičnost jako vlivy vnějšího prostředí,
- kulturní kontext. (Vágnerová, M., 2010, s. 13-15)

Ve vztahu k tématu práce je podstatné zmínit vývoj sebepojetí, který probíhá od raného dětství jednak díky interakci s matkou a ostatními nejbližšími lidmi a završuje se na konci předškolního věku, kdy se kritériem pro sebepojetí stávají schopnosti a dovednosti v porovnání s ostatními vrstevníky. (Vágnerová, M., 2010, s. 334 - 336)

1.3 Vývoj dítěte předškolního věku a jeho charakteristika

Jakmile dítě překročí věk tří let, nastává období, které bývá označováno za druhé dětství a trvá přibližně do 6 let, kdy končí období předškolního věku a významným mezníkem se stane vstup do první třídy. Období předškolního věku se vyznačuje změnami, které probíhají v důsledku socializace, dalšího vývoje poznávacích procesů a vývoje řeči. Dítě je v tomto období velice aktivní, touží po sebeprosazení, proto se tato vývojová etapa označuje také jako *věk iniciativy*, která musí být ale účelně regulována.

Socializace ovlivňuje rozvoj dětské identity. Dítě má potřebu řádu, za dobré považuje to, co mu přináší odměnu a stejně tak prožívá pocit viny, pokud poruší požadovanou normu chování. Svědomí dítěte je vázáno na konkrétní situaci, dítě si vytváří autoregulační systém na základě norem chování, které vidí především ve své rodině. Rodina a další blízké osoby formují osobní identitu dítěte, dítě nekriticky přijímá vzory, které mu rodiče poskytují. Ve třech letech ještě není schopno vnímat sexuální stereotypy, ale jako čtyřleté již chápe pohlavní identifikaci a přijímá ji (přijetí mužské či ženské role). Dítě se v tomto období učí sociálním dovednostem jednak v rodině, jednak v širším kolektivu svých vrstevníků. Rozvoj prosociálního chování souvisí s rozvojem kognitivních kompetencí a emocí, dítě díky sociálnímu učení by mělo umět zvládnout a kontrolovat tendenční sklony k agresi. (Vágnerová, 1999, s. 111–126) Výše uvedené shrnuje Langmeier do tří aspektů socializačního procesu:

- vývoj sociální reaktivity - vývoj emocionálních vztahů k lidem,
- vývoj sociálních kontrol a hodnotové orientace - vývoj norem chování,
- osvojení sociálních rolí - osvojení vzorců chování a postojů, které jsou očekávány vzhledem k věku, pohlaví a společenskému původu. (Langmeier, J., Krejčířová, D., 2006, s. 93 – 94)

Vývoj poznávacích procesů

Poznávací proces u předškolního dítěte podmiňuje jednak dozrávání centrální nervové soustavy, jednak působení učení. Typickým znakem je názorné, intuitivní myšlení a egocentrismus. Dítě předškolního věku chápe egocentricky i čas a prostor, jeho vnímání světa je postřehnutelné při hrách, vyprávění nebo v jeho kresbách.

Viditelný pokrok v myšlení předškoláka je u základních matematických operací. Dítě se nejen naučí odříkat základní číslice do 10, ale dokáže už mezi sebou porovnávat i jejich hodnoty. Myšlení předškolního dítěte je charakteristické:

- používáním pseudopojmů,
- neschopností posoudit trvalost předmětu v prostoru a čase,
- egocentrismem, případně antropomorfismem,
- magičností - zálibou v pohádkách. (Helus, Z., 2004, s. 202)

U čtyřletého dítěte je již patrný výrazný pokrok v kresbě. Projev dominance vedoucí ruky, zvýšená motorická obratnost, koordinace a také jemná motorika ruky dovolují dítěti v kresbě, která je zpočátku ještě spontánní a teprve později s projevy symbolismu, zaznamenat vše, co jej zajímá. Vývoj kresby lidské postavy je využíván v diagnostice inteligence (ve třech letech je to nerealistická kresba, hlavonožec ve čtyřech letech a dvojdimenzionální obrysová kresba u pětiletého dítěte, v šesti letech jde o profilové ztvárnění postavy. Kresba odráží grafomotorické schopnosti, vizuomotorickou koordinaci a citové vnímání vnějšího prostředí. (Lisá, L, Kňourková, M., 1986, s. 178–180)

Vývoj řeči odráží dosaženou úroveň myšlení dítěte a odráží jeho egocentrismus. Tříleté děti ještě nezvládají správnou výslovnost, mnohé hlásky komolí, ale v dalších fází vývoje dochází ke spontánnímu zlepšení komunikačních schopností (pokud se tak neděje, je potřeba zkoumat sluch a motoriku mluvidel).

Děti se učí mluvit nápodobou verbálního projevu dospělých, ale probíhá zde selekce, také gramatická pravidla jsou učena prostřednictvím nápodoby dospělých, ale nejsou přesně uplatňována, chyby vypovídají o jazykové nezralosti především v prezentaci časových vztahů – mnohem později se diferencuje struktura řeči a dítě dokáže jinak komunikovat s okolím a jinak samo pro sebe. Egocentrismus v řeči dítěte může mít formu:

- expresivní – vyjádření pocitů bez ohledu na okolí,
- regulační – dítě samo sobě dává pokyny k vlastní činnosti,
- prostředek myšlení – fixace jednotlivých kroků aktivní činnosti a jejího výsledku.

(Vágnerová, M., 1999, s. 144)

Rozvoj dětského myšlení a inteligence v předškolním věku úzce souvisí s hrou. Předškolní dítě prochází obdobím symbolické hry, která mu umožňuje adaptaci na realitu vnějšího světa, v níž vyrůstá. Hra přispívá k rozvoji kognitivních i sociálních procesů a také působí na emoce a emoční prožívání. Při volné hře dítě rozvíjí svojí fantazii, používá symboly, čímž rozvíjí také řečové schopnosti. Hra předškolního dítětem je základní aktivitou, díky níž se dítě seberealizuje.

1.4 Sociologizující činitelé všestranného rozvoje dítěte předškolního věku

1.4.1 Význam rodiny pro vývoj osobnosti předškolního dítěte

Socializační funkce rodiny, která má vliv na vývoj osobnosti dítěte, je natolik specifická, že se nedá ničím nahradit. Její nezastupitelnou roli připomínají všichni významní čeští psychologové zabývající se rodinou a vývojem dítěte.

Rodina vytváří dítěti zázemí, které formuje jeho postoje k sobě samému i okolnímu světu, zprostředkovává mu vzory chování a hodnoty uznávané ve společnosti.

Matějček popisuje vliv rodiny na utváření osobnosti dítěte takto:

„Rodinu charakterizuje vzájemné sdílení životního času a životního prostoru vychovatelů a dítěte. Je předpokladem pro učení a vzdělávání, které bychom mohli označit jako „školu života“, tj. učení nápodobou, učení identifikací, učení přitažlivými vzory, společnou činností, soužitím. Vychovatelé v rodině roli otce a matky zpravidla nehrají, ale tuto roli žijí – jsou v ní. Sdílen je konkrétně naplněný čas a konkrétně naplněný prostor.“
(Matějček, Z., 1992, s. 31)

Funkčnost rodiny, její verbální a neverbální komunikace, tvoří základ pro vývoj osobnosti dítěte a jeho postoje k sobě samému. Chování dítěte ukázkou toho, jak je v rodině o něj pečováno, jak emočně na něj působí oba rodiče. Citové vnímání významně ovlivňuje vývoj osobnosti dítěte, citové prožitky v jeho mysli zůstávají uloženy i do budoucna a stávají se základem pro jeho pozdější vlastní rodinný život.

1.4.2 Současná rodina

Rodina byla dlouhá léta definována jako nejdůležitější lidská skupina, jako ekonomická jednotka a jako základ sociálních struktur. Současná sociologie rodiny chápe rodinu jako specifickou sociální skupinu, která hraje roli významného socializátora. Pro současné rodiny se vžilo označení nukleární, protože jde o malou jednotku tvořenou rodiči a dětmi, ve výjimečných případech z důvodů ekonomických nebo zdravotních jde o rodinu vícegenerační.

Vysoká rozvodovost je v České republice příčinou vysokého počtu neúplných rodin nebo rodin binukleárních, což je nový pojem pro rodiny, v nichž děti vyrůstají ve střídavé péči rodičů. Moderní doba s sebou přináší i vznik mnoha nových forem rodinného soužití – rodiny

nesezdaných rodičů, nebiologických rodičů nebo výchovu dětí v rodinách homosexuálních či lesbických.

Životní styl české rodiny je závislý na úrovni vzdělání rodičů, příjmech, tradicích a hodnotách. Ve velkých městech vzrůstá počet rodin, které jsou tvořeny cizinci, nebo cizinec je jedním z členů domácnosti, což výrazně odlišuje životní styl, v němž dítě vyrůstá. (Gjuričová, Š, Kubička, J., 2009, s. 84)

Podle Špaňhelové se předchozí a současné 21. století projevilo na podobě současné rodiny především tím, že:

- vzrostla vzdělanost žen,
- vzrostla zaměstnanost žen,
- stírají se rozdíly mezi genderovými rolemi,
- omezuje se čas rodičů trávený s dětmi,
- přesouvají se činnosti spojené s chodem domácnosti do oblasti společenských služeb,
- omezuje se počet vícegeneračních rodin,
- rodiny z venkova migrují do měst nebo satelitních městeček,
- omezením přímé komunikace rodinných příslušníků a vrstevníků v důsledku rychlého technického rozvoje nových komunikačních zařízení,
- výrazné snížení vlivu náboženství. (Špaňhelová, 2010, s. 11 – 12)

2. TRANSFORMACE ČESKÉHO ŠKOLSTVÍ PO ROCE 1989

Po roce 1989 došlo ve všech oblastech českého školství k reformám, které souvisely se změněnými politickými, ekonomickými a sociálními podmínkami. Reformy, jejichž počátky spadají do devadesátých let minulého století, se měly stát východiskem pro komplexní dlouhodobý proces proměny českého školství tak, aby příprava dalších generací dětí probíhala na základě definování klíčových principů a cílů vzdělávání. *Národní program rozvoje vzdělávání (Bílá kniha)* přijatý v roce 2001 odstartoval snahy o proměnu tradiční školy ve školu odpovídající moderním evropským trendům. Školám byla na základě přijetí *Rámcových vzdělávacích programů* (2004) a následně *Školních vzdělávacích programů* poskytnuta dostatečná volnost k samostatnému rozhodování o tom, jak v konkrétních společenských podmínkách vymezí dodržení cílů, obsahu a celkových výstupů očekávaných státem od jednotlivých typů školských zařízení. (Syslová, 2012, s. 13 – 14 nebo Průcha, J., Kořátková, S., 2013, s. 112)

Za zásadní změnu považuje Syslová a další odborníci (Spilková, Helus, Krejčová) humanizaci a individualizaci ve vzdělávání. Obojí klade důraz na hodnotu každého jedince (úcta, porozumění, respekt) a jeho tvůrčí schopnosti. Při individuálním rozvoji dítěte je současně dbáno na rozvoj socializace (soudržnost, solidarita, spolupráce). Humanizace školy přináší:

- změnu v přístupu k dítěti,
- zkvalitnění klimatu školy,
- proměnu cílů a obsahu vzdělávání. (Syslová, 2012, s. 15)

2.1 Změny v předškolním vzdělávání

Předškolní vzdělávání se proměňovalo v postupných krocích, na které pak navazovaly legislativní dokumenty. Původní *Program výchovné práce pro jesle a mateřské školy* (1984) byl postupně nahrazován školními vzdělávacími programy, které umožnily i zavádění programů vycházejících z waldorfské pedagogiky nebo systému M. Montessoriové. Možnost volby programu a vzniklá různorodost vyvolala požadavek na vytvoření závazného rámcového dokumentu. MŠMT a Výzkumný ústav pedagogický v Praze nejprve v roce 2001 vydaly *Rámcový program pro předškolní vzdělávání (RP PV)*, který byl nahrazen v roce 2004 *Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání (RVP PV)*. Oba dokumenty

vycházejí z modelu humanitně a osobnostně orientované předškolní výchovy. (Bečvářová, 2010, s. 10 – 12)

Syslová spatřuje humanizaci předškolního vzdělávání v několika oblastech:

- změna v hierarchii cílů,
- individualizace cílů vzdělávání,
- učení založené na vnitřní motivaci dítěte,
- využívání aktivizujících metod vzdělávání,
- zkvalitnění komunikace mezi všemi partnery vzdělávání,
- větší důraz kladený na skryté kurikulum. (Syslová, 2012, s. 15 - 16)

Kvalitní předškolní výchova ovlivňuje osobnostní rozvoj a učení dítěte i v dalších životních obdobích a podílejí se na ní rodiče společně se vzdělávacími institucemi., které učí děti pohybovat se v sociálním prostředí a navazovat sociální vztahy a zvládnout i negativa projevující se v kolektivu – žárlivost, závist nebo agresivita.

Vzdělávání v současných mateřských školách může probíhat i jinak, než podle tradičního způsobu vzdělávání. V souladu s RVP PV nabídlí zřizovatelé předškolních zařízení alternativní koncepce předškolního vzdělávání a výchovy, které vycházejí z předpokladu, že bude uznáno právo dítěte na rozvoj podle jeho vnitřních sil a potřeb. Koncepce, které vznikly již na počátku 20. století, našly své uplatnění i v podmínkách českého předškolního vzdělávání. Přehled současných alternativních programů podle Průchy:

1. Waldorfské mateřské školy

Historie tohoto typu MŠ sahá do roku 1920, kdy byl realizován poprvé pedagogický program podle Rudolfa Steinera pro děti rodičů zaměstnaných v německé továrně Waldorf-Astoria. Filozofie waldorfských škol oslovila nejprve celé Německo, během druhé světové války nefungovaly a teprve po ní se opět objevily. Do České republiky vstoupily se svým programem až od roku 1992. Základní cíle:

1. vytvoření klidného prostředí, v němž se děti rozvíjejí přirozeně díky aktivní účasti na tvořivých činnostech,

2. zapojení dětí do všech činností, které jsou nejen započaté, ale i dokončené, důraz na citový prožitek z vlastního dokončeného díla i spoluúčasti na činnostech společných. (Průcha, J., Koťátková, S., 2013, s. 126 – 127)

2. Mateřské školy M. Montessori

M. Montessori (1870 – 1952) byla italskou lékařkou, která se zabývala pomocí postiženým dětem, jejichž handicap se snažila eliminovat různými pomůckami. Její výzkumné práce daly základ *metodě vědecké pedagogiky*. Její svobodná výchova spočívala ve víře v sílu každého jedince, což se nehodilo tehdy šířenému fašismu a školy byly uzavřeny ještě před 2. světovou válkou. Po válce se k tomuto modelu výchovy vrátilo mnoho výchovných zařízení po celém světě, v Česku se rozšířil až ve druhé polovině 90. let minulého století. Základní cíle:

1. respektovat svobodnou vůli dítě, podporovat jeho samostatnost pomocí didaktických prostředků,

2. připravit podnětné prostředí, v němž si dítě samo vybírá aktivity, aby se mohla rozvíjet jeho osobnost. (Průcha, J., Kořátková, S., 2013, s. 128 – 130)

3. Daltonské mateřské školy

Daltonské školy vznikaly zásluhou Helen Parkhurstové (1886 – 1973) v zámoří, později se rozšířily do Anglie, s úpravami byly využity v Japonsku a bývalém Sovětském svazu. Jsou těsně spjaty se základními školami. U nás byly zakládány až po změně politického režimu po roce 1989. Za základní cíle si stanovuje:

1. vést děti ke svobodnému jednání, upevňovat jejich sebevědomí a učit je spolupracovat;

2. naučit děti zvládnout samostatně rozhodovat o postupech, odhalovat svoje schopnosti, věřit sobě a umět vyhodnotit objektivně své výsledky;

3. naučit se zvládnout splnění úkolu od počáteční fáze, přes plánování jednotlivých aktivit až po dosažení cíle (Průcha, J., Kořátková, S., 2013, s. 132 – 133);

4. Mateřské školy Začít spolu (Step by Step)

Smyslem tohoto programu pocházejícího z USA ze 70. let minulého století bylo zapojit do předškolního vzdělávání děti různorodých etnik, sociálního statusu rodiny a speciálních potřeb. Do České republiky byly importovány po roce 1990 Nadací Open Society Fund (akreditace MŠMT v roce 1994). Tento program má svou kvalitu garantován mezinárodními standardy (ISSA) a vyhovuje vzdělávacím potřebám v zemích Evropské unie. Základní cíle jsou definovány obsáhleji než u předchozích alternativ a nehovoří se v nich na prvním místě o samostatnosti nýbrž individualizaci vzdělávání:

1. vzdělávání má být individualizované podle rozvoje a potřeb dítěte, využívat k výuce projektové metody a tematické nabídky, ve vzdělávacích plánech zařazovat i individuální cíle jednotlivých dětí,

2. účelně vytvářené edukační podmínky, v nichž si dítě vybírá, jaké činnosti se bude věnovat, rozvíjejí jeho dovednosti, tvořivost a podporují jeho experimentování,

3. podporovat vzájemný kontakt a spolupráci s rodinou dítěte, organizovat neformální setkávání rodičů dětí, vyzvat je ke spolupráci jako asistenty přímo ve vzdělávacím procesu. (Průcha, J., Kořátková, S., 2013, s. 134 – 136)

5. Mateřské školy s programem podpory zdraví – Zdravá mateřská škola

Z 80. let minulého století pochází vzdělávací program vytvořený Státním zdravotním ústavem jako reakce na Světovou zdravotnickou organizovaný program na podporu zlepšení zdravotního stavu obyvatelstva. Od roku 2010 je činnost předškolních zařízení s tímto programem koordinována krajskými úřady. Jako jediný ze zmíněných alternativ je programem vytvořeným ve spolupráci českého ministerstva zdravotnictví a ministerstva školství. Základní cíle jsou definovány ve dvou bodech:

1. učit děti správným postojům ke svému vlastnímu zdraví, úctě k němu a dovednostem, které by měly převzít od pedagogů a rodičů, od nichž je vyžadováno vytváření a dodržování zásad zdravého životního stylu,

2. úkolem předškolního vzdělávání je poskytnout podmínky pro tělesnou, duševní a společenskou pohodu, vypěstovat odolnost vůči stresu a schopnost vyrovnávat se s dalšími vlivy civilizovaného světa na zdraví jednotlivce. (Průcha, J., Kořátková, S., 2013, s. 137 – 138)

2.2 Vymezení předškolního vzdělávání školským zákonem č. 561/2004 Sb.

Školský zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších změn nabyl účinnosti od 1. ledna 2005. Předškolnímu vzdělávání je věnována část druhá, §33 – 35.

Cíle předškolního vzdělávání jsou definovány v §33 následovně:

„Předškolní vzdělávání podporuje rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů.

Předškolní vzdělávání napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání a poskytuje speciálně pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami.“ (<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561#cast2>)

§34 školského zákona popisuje organizaci předškolního vzdělávání, určuje, že do MŠ vstupují děti zpravidla od 3 let na základě rozhodnutí ředitele MŠ. Zásadní význam má bod (4) §34, jímž je ředitelům předškolních zařízení uložena povinnost přijmout přednostně dítě v posledním roce před zahájením povinné školní docházky a také povinnost pro obec zařídit takovému dítěti přijetí do jiné MŠ, pokud z kapacitních důvodů nemůže být přijato do školy, kam bylo na základě trvalého pobytu přihlášeno. Povinnosti obce jsou stanoveny v tomto případě v §178 školského zákona.

§35 školského zákona řeší v bodě 1 podmínky, za kterých může ředitel MŠ rozhodnout o ukončení předškolního vzdělávání - bod 1, odstavec a) – d). V bodě 2 je zmíněno, že podmínky provozu MŠ stanovuje ministerstvo školství prováděcím právním předpisem.

Další významnou pravomocí ředitele MŠ je možnost rozhodnout o přijetí asistenta pedagoga (§20 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících) pro dítě se speciálními vzdělávacími potřebami. Přijetí je podmíněno souhlasem zřizovatele – krajského úřadu a tím, že se jedná dítě v posledním roce před nástupem do základní školy. (<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561#cast2>)

Pro naplnění cílů předškolního vzdělávání byl stanoven závazný rámcový vzdělávací program předškolního vzdělávání - RVP PV.

2.3 RVP předškolního vzdělávání

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, který platí od roku 2005, je závazným dokumentem jednak pro síť mateřských škol, tak pro přípravné třídy základních škol, po celé České republice. „*Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (RVP PV) vymezuje hlavní požadavky, podmínky a pravidla pro institucionální vzdělávání dětí předškolního věku... RVP PV stanovuje elementární vzdělanostní základ, na který může navazovat základní vzdělávání, a jako takový představuje zásadní východisko pro tvorbu školních vzdělávacích programů i jejich uskutečňování.*“ (http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVP_PV-2004.pdf, s. 6)

V RVP jsou zmiňovány čtyři cílové kategorie:

- rámcové cíle,
- klíčové kompetence,
- dílčí cíle,
- dílčí výstupy.

Obsah vzdělávání je v RVP PV sice rozdělen do pěti vzdělávacích oblastí, ale předpokládá se, že učitelka s nimi bude zacházet ve vzájemné návaznosti a integraci.

Jednotlivé vzdělávací oblasti nesou označení:

- dítě a jeho tělo,
- dítě a jeho psychika (rozděleno do tří celků – Jazyk a řeč, Poznávací schopnosti a funkce, Sebepojetí, city a vůle)
- dítě a ten druhý,
- dítě a společnost,
- dítě a svět. (Průcha, J., Kořátková, S., 2013, s. 77 – 78)

Dítě a jeho tělo

První vzdělávací oblast klade na učitelku požadavky týkající se podpory správného biologického vývoje dítěte, měla by se zaměřit na zlepšení tělesné zdatnosti dítěte, podporovat rozvoj jeho motoriky v manipulačních činnostech a vést ho k návykům, které budou odpovídat zdravému životnímu stylu. RVP konkrétně uvádí **dílčí vzdělávací cíle**, tedy to, co má být učitelkou podporováno (*rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky, osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí*), pak následuje **vzdělávací nabídka** (*smyslové a psychomotorické hry, konstruktivní a grafické činnosti, lokomoční pohybové činnosti*) a poslední kategorií jsou **očekávané výstupy** – což jsou dovednosti, se kterými by mělo dítě ukončit předškolní vzdělávání (*koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou, zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky*). (http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVP_PV-2004.pdf, s. 15 - 17)

Dítě a jeho psychika

Záležitosti týkající se rozvoje dětské psychiky není možné postihnout v jedné rovině, proto již v textu výše bylo zmíněno rozdělení do tří podoblastí, která náleží do hlavní vzdělávací oblasti. Pedagog podporuje duševní pohodu a psychickou odolnost dítěte. Zároveň

rozvíjí vzdělávací dovednosti, což znamená dbát na rozvoj jazyka a řeči, na rozvoj intelektu a podporovat dítě v poznávání okolního světa a chuti k učení. I v této oblasti jsou definovány dílčí vzdělávací cíle, vzdělávací nabídka a očekávané výstupy. (http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVP_PV-2004.pdf, s. 18 - 24)

Dítě a ten druhý

Vzdělávací snažení učitelky v této oblasti cílí na podporu komunikačních dovedností a schopností, aby dítě bylo schopno vzájemné domluvy, utváření vztahů se svými vrstevníky, ale i s dospělými. Ke komunikaci je potřebná i široká slovní zásoba a kultivovaný projev, proto je jejich rozvoj nedílnou součástí vzdělávací oblasti Dítě a ten druhý. (http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVP_PV-2004.pdf, s. 24 - 26)

Dítě a společnost

Jedná se o vzdělávání zaměřené na sociálně – kulturní dovednosti, učitelka vede dítě k dodržování pravidel soužití s ostatními členy společnosti, přibližuje mu kulturní, duchovní i materiální hodnoty a učí ho rozumět i neverbální komunikaci. Důležitým výchovným úkolem je naučit dítě takovým postojům, aby se dokázalo podílet na vytvoření pohodových vztahů a chovalo se ve společnosti nekonfliktně, tak jak je od dobře vychovaného a vzdělaného jedince společností očekáváno. (http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVP_PV-2004.pdf, s. 26 - 28)

Dítě a svět

Poslední vzdělávací oblast pojednává o snahách pedagoga vytvořit u dítěte povědomí o okolním světě, o tom, jak člověk svými zásahy ovlivňuje životní prostředí, jak řeší globální problémy a jak každý nese odpovědnost za ochranu životního prostředí. Tak jako předcházející oblasti, i v této závěrečné jsou na pomoc učitelce definovány dílčí cíle, vzdělávací činnosti a výstupy. Součástí každé vzdělávací oblasti jsou také rady pro pedagoga, na co by si měl při plánování a přímé vzdělávací aktivitě dát pozor, aby to neohrozilo úspěšné naplnění vzdělávacího záměru. (http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVP_PV-2004.pdf, s. 29 - 31)

3. PŘEDŠKOLNÍ DÍTĚ A ICT

3.1 Vymezení pojmu ICT

Informační a komunikační technologie – ICT pronikají do života člověka už v jeho útlém dětství, neboť se stávají běžnou součástí domácností, zasahují do každodenního osobního i pracovního života dospělých a znalost jejich použití se stává součástí vzdělávání.

ICT je definováno následovně: *„Informačními a komunikačními technologiemi rozumíme technologie (technické prostředky), které slouží ke sběru, přenosu, ukládání, zpracování a distribuci dat, jinými slovy, které slouží k práci s informacemi a komunikaci.“* (Růžičková, D., 2010, s. 1)

V definici použitý pojem technologie přitom zahrnuje jednak technická zařízení, jednak i technické postupy. V předškolním vzdělávání se dítě teprve seznamuje s počítačem, aby na dalším základním stupni už mohl získat takové vědomosti, dovednosti a schopnosti, které mu dovolí mít dostatek kompetencí k tomu, aby byl považován za jedince ICT gramotného.

3.2 Seznámení dítěte s ICT v rodinném prostředí

Počítač se stává pomocníkem v práci, ale je také nedílnou součástí domácího vybavení. Do života dětí vstupuje nebývalou měrou, děti jsou fascinovány vším, co počítač nabízí od zvuku, přes barvy po obrazové prezentace.

Dítě se učí v útlém věku napodobováním, proto je na rodičích, aby v rodinném prostředí dětem ukázali, jak s moderními médii zacházet tak, aby pomohli rozvíjet jejich intelekt a nestaly se náhradou za život v reálném světě. Počítačové hry se mohou stát vhodným didaktickým pomocníkem rodičů pro rozvíjení intelektu, postřehu a paměti, pokud je respektováno, že úroveň hry odpovídá úrovni rozumových schopností dítěte (hra nesmí být ani příliš jednoduchá ani příliš složitá). Zásadním pravidlem by mělo být respektování času, který je vhodný pro určitou věkovou zralost dítěte.

Dvou až tříleté dítě se učí velmi rychle a stačí mu relativně krátká doba k tomu, aby si pamatovalo, jak rodiče zachází s počítačem, mobilním telefonem a další dostupnou technikou. U počítačové hry, která ho seznamuje s barvami, zvuky nebo základními tvary, může strávit maximálně 20 minut a to s dozorem dospělé osoby. Dítě čtyřleté už v hrách může poznávat písmena, číslice, zvířata a prostředí, které jej obklopuje, aby byla rozvíjena jeho fantazie a

logické myšlení. Doba u počítače by neměla překročit 30 minut. Šestileté dítě už může být zabaveno počítačovou hrou asi 60 minut. Jsou to však maximální časové hranice, které by se neměly opakovat každý den. Je to však maximální čas, který by se neměl opakovat.

Kromě toho, že si dítě všímá, jak rodiče s technikou zacházejí, všímá si také toho, kolik času rodiče práci s počítačem věnují a chce je samozřejmě také napodobit, což není pro zdravý vývoj dítěte možné. Rodiče si s dítětem musí ujasnit pravidla, kdy dítě bude předem vědět, že čas strávený u počítače, bude kompenzován tělesným pohybem. Z hlediska zdravého tělesného vývoje je nutností zajistit pro dítě správnou výšku stolu a židle, podporující správné držení těla. (<http://www.cpzp.cz/clanek/1597-0-Pocitacove-deti.html>)

Mediální kompetence, které by měly rodiče s dětmi natrénovat v domácím prostředí ve vzájemné spolupráci, aby dítě mělo pocit, že mu nejsou rodiči vnucovány, jsou:

- vyzkoušet si nejprve uvést počítač do aktivního stavu pod dohledem rodičů,
- během vzájemného kontaktu si osvojit význam pokynů dopředu, dozadu, do strany,
- občas při zvláštních příležitostech přistoupit na kompromis a dovolit dítěti strávit čas u počítače bez didaktického záměru,
- umožnit dítěti volbu média, se kterým prožije svůj čas vyhrazený pro tyto aktivity (dítě se rozhoduje mezi počítačovou hrou, surfováním po internetu nebo televizí),
- důsledně dodržovat kompenzaci času u počítače pohybovou aktivitou či spontánní hrou,
- po uplynutí času vyhrazeného pro počítačové hry s dítětem prodiskutovat jeho dojmy a zjistit, zda vše správně pochopilo,
- připravit dětem přístup k hrám přes ikony, které mohou otvírat samy,
- zablokovat nevhodné webové stránky.

Dodržování společně dohodnutých pravidel je nutné od samého počátku nekompromisně vyžadovat, jinak dítě vycítí, že je k počítači odkládáno, aby se rodiče mohli věnovat jiným činnostem. (Murphyová-Wittová, M., Stamerová-Brandtová, P., 2007, s. 120 - 122)

Zodpovědní rodiče jistě zvládnou uvedená pravidla v rodině v zájmu dítěte dodržovat. Těm, kteří by pochybovali, může sloužit návod uznávaného odborníka Karla Nešpora, který se zabývá různými závislostmi a jejich léčbou, zdravotními riziky dlouhého pobytu u počítače a pravidly rozumného užívání počítačové techniky. Sám také nabízí různé náměty, jak dítě dostat od počítače. Následující body dokumentují to, co se autor domnívá, že by rodiče předškolního dítěte měli vědět a co nebylo ještě zmíněno:

- rozumná pravidla zahrnují zákaz neposílat cizím osobám svoje fotografie, popřípadě fotografie ostatních rodinných příslušníků,
- starší předškolák musí vědět, že nesmí vstupovat do internetových diskuzí,
- zákaz navazovat kontakty s lidmi z internetu,
- kontaktovat policii v případě podezření, že někdo se snaží o jakýkoliv kontakt s dítětem,
- počítač umístit tak, aby bylo dobře vidět, jaké stránky dítě navštěvuje, či jakou hrou se baví,
- je vhodné si s dítětem prohlížet bezpečné stránky a ukazovat mu zajímavé věci a diskutovat s ním o nich,
- nezapomenout pochválit dítě, které se u počítače chová rozumně a dodržuje domluvená pravidla. (PCrod9, www.drnespor.eu)

Rodiče, kteří dětem v domácím prostředí dovolují pracovat s počítačem, si také přejí, aby i mateřská škola reagovala na současný vývoj a doplňovala tradiční výuku a péči o svěřené děti o práci s počítačem.

3.3 Rozvíjení kognitivních procesů dítěte předškolního věku pomocí ICT

Současná moderní doba obklopuje děti již od jejich útlého dětství různými elektronickými zařízeními, která se stávají součástí prostředí, v němž dítě vyrůstá.

V rodině a mateřské škole, které se jako instituce společně podílí na výchově a vzdělávání dětí předškolního věku, je možné k rozvoji dětské psychiky využít počítačových her, které ale neslouží k zábavě a relaxaci, nýbrž k rozvoji myšlenkových dovedností. Rodiče dítěte i učitelka v mateřské škole mohou ke svým didaktickým záměrům využít u dětí předškolního věku takové počítačové programy, které umožní trénovat:

- obecnou senzomotorickou koordinaci,
- stimulovat pozornost, soustředěnost a paměť,
- rozvíjet prostorové představy,
- působit na vnímání barev,
- rozvíjet reálné vnímání okolí,
- provádět pozorování běžného života,

- zapojit tvořivé schopnosti v oblasti zvuků a rytmičky,
- vytváření příběhů skládáním,
- podpora rozvoje dětské fantazie,
- nácvik dodržování předem stanovených pravidel.

Čas, který dítě stráví u počítače, musí být přesně vymezen. Je vhodné navázat na jeho hru komunikací o tom, jaký prožitek si dítě odnáší. Musíme si také uvědomit, že nebyly rozvíjeny sociální dovednosti. (Kotátková, S., 2005, s. 59 – 60)

4 VYUŽITÍ ICT V MATEŘSKÉ ŠKOLE

4.1 Typy ICT v MŠ a možnosti jejich využití

V mateřských školách mají učitelky možnost využívat především klasickou **počítačovou sestavu**. Počítačové programy mohou obohatit vzdělávání předškolních dětí v mnoha oblastech, ale dříve než učitelka sáhne po výukovém programu, měla by s dětmi pracovat běžnými didaktickými postupy. Mnoho her je orientováno na zlepšení prostorové orientace, poznávání písmen, číslic, základních matematických úkonů. Existují i programy, v nichž je cílem podpora komunikačních strategií, rozvoj řečového projevu a zvyšování slovní zásoby. Speciální programy pomáhají dětem se specifickými poruchami učení.

Počítač je možné využít v kombinaci s **dataprojektorem** a následnou projekcí vhodného videa, DVD, filmu apod. obohatit činnosti při realizaci výchovných oblastí např. *Dítě a svět, Dítě a společnost*.

Kidsmart – speciální počítačová sestava, kterou vlastní jen některé mateřské školy. Kidsmarty byly sponzorským darem společnosti IBM a o jejich rozdělování do mateřských škol rozhodovalo MŠMT. Výhodou tohoto zařízení je jeho kompaktnost, bezpečnostní prvky a díky platovému obalu splňuje i hygienické parametry. K zařízení si mohou sednout dvě děti a další čtyři mohou sledovat, co se odehrává na monitoru. K zařízení jsou dostupné i výukové programy. Konkrétní informace je možné získat na Metodickém portálu, kde je k dispozici nejen článek, nýbrž i popis toho, co tato sestava nabízí a jaké zkušenosti s jednotlivými věkovými skupinami předškoláků autorka získala. (<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/P/126/HODNOCENI-POCITACOVEHO-PROGRAMU-KIDSMART.html/>)

Interaktivní tabule SMARTBOARD mají k dispozici alespoň v jedné třídě mateřské školy, samozřejmě by bylo ideální mít tuto dotykovou obrazovku, která se stává interaktivní na základě speciálního softwaru v každé herně, aby mohla učitelka běžnou výchovnou činností průběžně obohacovat o výukový program prostřednictvím interaktivní tabule.

Programy pro interaktivní tabuli, vhodné pro děti předškolního věku, jsou dostupné ve velkém množství na metodickém portálu, ale pokud se chce pedagog naučit sám tvořit program „na míru“ své skupině dětí, pak má možnost přihlásit se

k absolvování vzdělávacího projektu *Moderní školka*, kde získá dovednosti s interaktivní tabulí, animací, fotografií, videem a zvukem. Projekt trvá od 1. 6. 2013 do 31. 12. 2014, přihlášky ke kurzu, jehož smyslem je zvýšení ICT kompetencí v oblasti využívání počítačů, moderních multimediálních a digitálních technologií, nalezne zájemce na webu: www.moderniskolka.cz.

Magic box je obdobou interaktivní tabule. Mobilní zařízení obsahující interaktivní projektor, počítač s Wifi, ozvučení a projekční pracovní plochu o velikosti 200 x 150 cm, která se jako kouzelný koberec rozprostře na podlahu v herně. Projekční plocha je vyrobena z příjemného, hřejivého materiálu a dovoluje projekci, která může sloužit k prostorovým hrám, jako netradiční omalovánky, puzzle či jiné skládačky apod.

Pořízení jakéhokoliv z uvedených typů ICT závisí na finančních možnostech jednotlivých předškolních zařízení. Za jejich výběr a využití během vzdělávacího procesu je zodpovědný pedagog, jeho přístup k moderním technologiím odráží, jak často a v jaké kvalitě je dokáže uplatnit pro zefektivnění výuky.

4.2 ICT jako podpora práce pedagogických pracovníků

Pedagogové, kteří chtějí v obecné rovině udržet krok se současným světem, v němž vládne informace a multimédia a v konkrétní rovině mít ICT vědomosti minimálně na úrovni vychovávaných potomků, se nemohou bránit využití počítačů při své pedagogické práci. *„Počítač je moderní informační nástroj, který může nemalou měrou zvýšit profesionalitu práce učitele. Při vhodném užití doslova otevře okno do světa a zpřístupní učiteli i jeho žákům nekonečnou řadu nových poznatků, podpoří dialog mezi učitelem, žáky a rodiči, usnadní školní hodnocení i diagnostiku žákových nesází a přispěje k lepšímu profesnímu sebepoznávání učitelů.“* (Slavík, J. Novák, J., 1997, s. 9) Autoři citátu zmínili možnosti, které je vhodné v pedagogické praxi využít.

4.3 Seznámení dítěte s ICT v prostředí mateřské školy

Postoj učitelek mateřských škol k využití počítačů pro výuku i relaxaci není jednotný, ačkoliv je zřejmé, že vhodně použité moderní pomůcky mohou jednak obohatit výukový program, jednak dávají učitelkám šanci vstřípit dětem od samého počátku jistá pravidla pro práci s počítačem. Předkládá se však, že sama učitelka je informačně gramotná, ovládá počítač po stránce uživatelské, ale i didaktické a také je schopna kromě práce s počítačem

ještě zvládnout dohled nad činností svěřených dětí. Práce s počítačem musí být zahrnuta do školního vzdělávacího programu a rodiče všech dětí informovány o tom, že škola bude kvalitní programy pro rozšíření výuky využívat. Následující text čerpá ze zkušeností konkrétní učitelky, které byly prezentovány na webových stránkách a respektují přitom vývojové zvláštnosti předškolního dítěte.

Mateřská škola by měla dětem zprostředkovat kontakt s počítačem v období mezi 5–6 lety. Dítě je většinou již dostatečně vyspělé, aby mohlo počítačový program zvládnout. Učitelka svěřené děti dobře zná a slabším jedincům může pomoci v rámci individuálního přístupu. Zapojení mladšího dítěte je možné, pokud učitelka ví, že je z domova zvyklé s počítačem pracovat a dítě ji o tom přesvědčilo.

Zapojení počítačového programu do výuky v mateřské škole je nutné předem promyslet a vždy před jeho použitím zahájit činnost dovednostmi, které jsou pro děti známé, nebo lehce vysvětlitelné. Počítačový program je dobré volit jako nový doplněk pro obohacení získávaných informací nebo utvrzení dítěte v jeho dovednostech. S počítačovým programem je možné pracovat při řízené i spontánní činnosti, opět vše závisí na rozumové rovní dětí ve výchovné skupině.

Při **řízené činnosti** učitelka rozděluje dětem úkoly tak, aby se všechny v malých skupinkách u počítačového programu všechny vystřídaly. Může si vybrat z následujících variant, jak počítačový program využít:

- sama obsluhuje počítač a děti reagují na zobrazované podněty,
- děti se střídají u obsluhy počítače pod dozorem učitelky,
- děti se střídají podle předem domluvených pravidel, učitelka je nekontroluje,
- učitelka využije počítačový program pouze pro práci s jedinci, kteří mají se zvládnutím úkolů problém.

Prvním krokem řízené činnosti je ale získávání informací ze společné prezentace problému, z tematicky zaměřené hry a z práce s tištěnými zdroji informací (knihy, časopisy, pracovní karty, pracovní listy, omalovánky).

Spontánní činnost je možné doporučit u dětí, které výrazně ve svých dovednostech přesahují své vrstevníky a jsou schopné na počítači splnit úkol, aniž by byla nutná přítomnost pedagoga. Předpokladem je znalost ovládnutí hry a zvládnutí ovládnutí myši, v úvahu přicházejí programy jako pexeso, puzzle, hry s pravidly a pro experimentování s linií grafický editor.

Činnosti prováděné v rámci počítačového programu nemohou být nikdy dětem prezentovány jako odměna za to, že nejprve s učitelkou spolupracovaly na zvládnutí jiného, méně oblíbeného nebo zajímavého úkolu. Běžně je třída vybavena jednou počítačovou sestavou, děti se ve skupinách střídají a tím je podporován rozvoj jejich sociálního citění a sociálních dovedností.

Tak jako v rodině, i v prostředí mateřské školy je nutné dodržení určitých **hygienických a bezpečnostních pravidel** a dobu strávenou u počítače kompenzovat pohybovou hrou, vycházkou nebo pobytem na školní zahradě.

Umístění počítače ve třídě (v mateřské škole není doporučeno zřizovat počítačové učebny jako v základní škole) musí splnit hygienické podmínky a ekonomické požadavky. Základem je kvalitní počítačová sestava. U dnes používaných monitorů se již nemusíme obávat toho, že děti stojí v jeho těsné blízkosti (některá školky jsou vybaveny zařízením Kidsmart, které má tento problém vyřešený konstrukčně). Elektrostatické pole se sníží umístěním květin a zvlhčovače v prostorách třídy.

Přínos využívání počítačové techniky u dětí předškolního věku přímo ve výuce je spatřován:

- v prevenci špatných návyků,
- dodržováním doporučeného času chrání děti před vypěstováním možné závislosti,
- v prevenci nebo nápravě specifických poruch učení,
- zprostředkování dovednosti v zacházení s počítačem dětem ze sociálně slabých rodin,
- ve využívání kvalitních dětskému věku a dětským schopnostem a dovednostem odpovídajících programech a počítačových hrách. (Moravcová, D., 2005)

V předcházejících kapitolách bylo prokázáno, že informační technologie, moderní ICT nástroje mohou vhodně doplňovat běžnou výuku předškolních dětí. Jejich zavádění do předškolní výchovy je na uvážení učitelky, jejího vztahu k ICT, její počítačové gramotnosti a také o tom, že dokáže zmiňované ICT nástroje využívat účelně vzhledem k věku dětí a jejich rozumovým schopnostem a motorickým dovednostem.

4.4 Využití ICT jako nástroje pro pedagogickou dokumentaci ve třídě

Povinností pedagogických pracovníků předškolních zařízení je vést mnoho dokumentace týkající se chodu celého zařízení, ale také jen jednotlivé třídy a jednotlivých pedagogických pracovníků.

Pomocí počítače je možné vést běžnou třídní dokumentaci:

- třídní vzdělávací program,
- třídní knihu,
- přehled o docházce dětí.

Třídní vzdělávací program zpracovávají pedagogové podle závazného RVP PV a ŠVP PV. Na TVP se domlouvají obě učitelky, které ve třídě vykonávají pedagogickou činnost. TVP je připravován průběžně a díky počítačovému programu je k dispozici neustále pro obě učitelky. Základ tvoří vzdělávací obsah, tedy otevřené plány, které učitelky dotváří podle konkrétní situace ve třídě.

V počítači může každá učitelka vytvářet svoje vzdělávací plány, zálohovat si zajímavé nápady k realizaci vzdělávacích oblastí, ale zároveň jí může sloužit jako dobrý pomocník při ukládání dalších informací o svěřených dětech. V počítači tak může být uložen celý pedagogický informační systém, to znamená:

- osvědčené programy pro zajištění cílů jednotlivých vzdělávacích oblastí,
- kompletní dokument RVP PV, ŠVP PV daného zařízení,
- diagnostické informace (průběžně zaznamenávané údaje o problémových dětech a dětech se speciálními vzdělávacími potřebami, práci s nimi a jejich úspěších),
- údaje o individuálním přístupu k talentovaným dětem,
- evidence emailové komunikace s rodiči
- záznamy z třídních schůzek,
- aktuální jídelníček apod.

Obecně lze shrnout, že učitelky mají v počítači dostupnou jak nutnou pedagogickou dokumentaci, tak programy na podporu vzdělávání. (Bečvářová, Z., 2010, s. 68-70)

4.5 Využití ICT vedoucími pracovníky MŠ

Ředitelka předškolního zařízení je osobou, která se při výkonu své funkce bez využití ICT rozhodně neobejde. Pro ni je kvalitní počítač a velmi dobrá počítačová gramotnost základem její administrativní práce, neboť součástí mateřské školy nebývají sekretářky, které by pomáhaly vést náročnou administrativu a dokumentaci.

Ředitelka tedy do svého počítače ukládá dokumenty a dokumentaci, se kterou musí v rámci svých povinností pracovat:

- RVP PV,
- zřizovací doklady,
- doklady o přijímání dětí ke vzdělávání a jeho ukončení,
- školní řád,
- organizační řád,
- záznamy z pedagogických rad,
- záznamy z rodičovských schůzek,
- inspekční zprávy,
- protokoly o provedených kontrolách,
- evaluační zprávy,
- pracovní řád pro zaměstnance školských zařízení,
- pracovní smlouvy s ostatními pedagogickými pracovníky,
- výkazy o školní jídelně a jejích zaměstnancích,
- roční plán kontrolní a hospitační činnosti,
- plán dalšího vzdělávání a profesního růstu všech pedagogických zaměstnanců atd.

(Bečvářová, Z., 2010, s. 54–63)

4.6 ICT jako pomocník v komunikaci s rodiči

Při komunikaci s rodiči je samozřejmě nejpodstatnější komunikace přímá při každodenním předávání dětí. Mnohdy jsou rodiče zastupováni prarodiči nebo staršími sourozenci a učitelka je nucena hledat jiné možnosti pro vzájemnou komunikaci. V tom případě se osvědčuje komunikace pomocí emailových zpráv, které je možno archivovat a domluvit si s rodiči schůzku tak, aby termín vyhovoval i jim. Mnoho mateřských škol má dnes na internetu svoje webové stránky a rodiče mohou komunikovat přímo z těchto stránek.

Napojení počítače na tiskárnu umožňuje tisknout zprávy určené rodičům, které se dávají na nástěnky v šatnách jednotlivých tříd, dále je to tisk fotodokumentace na nástěnky zachycující různé aktivity dětí během dopolední vzdělávací činnosti, na nástěnkách nechybí ani aktuální jídelníčky, je možné vytisknout a vyvěsit i různé výzvy pro rodiče, informace o pořádaných výletech a mimořádných akcích a také základní dokumenty nebo pro rodiče důležité pasáže z těchto dokumentů.

Součástí nástěnek jsou i vytištěná pravidla, konzultační hodiny a další provozní záležitosti, o kterých by rodiče dětí měli být informováni. (Lažová, L., 2013, s. 27–31).

4.7 Komunikace rodiny a mateřské školy pomocí ICT

Prvotní komunikace s rodiči dítěte, které má nastoupit do mateřské školy, je samozřejmě formou přímého setkání s ředitelkou školy, s ostatními rodiči a s učitelkami, které si budou dítě přebírat k výchově.

Při prvních setkáních získávají rodiče informace o tom, jak škola funguje, jakou výchovnou filozofii se škola řídí, a na druhé straně rodiče sdělují zásadní informace o dosavadních zvyklostech svého dítěte, jaká má zdravotní omezení či jaké výchovné problémy musí rodiče řešit. Domlouvají se termíny třídních schůzek, k přímému kontaktu dochází i při každodenním příchodu dítěte do školy.

Existují ale rodiče, kteří jsou velmi pracovně vytíženi, dítě do školy přivádí a odvádí jiná osoba a ředitelce školy a učitelkám pak nezbývá, než využít moderní komunikační technologie.

Využití možnosti napsat rodičům emailovou zprávu zrychluje předávání nutných informací a slouží k dokumentaci o tom, že zpráva byla rodičům včas předána a mohou na požadavky školy rychle reagovat. Komunikační proces funguje i opačným směrem, rodiče mohou požádat prostřednictvím emailu o doplnění informací, které se vztahují k provozním záležitostem.

Emailová komunikace je pro obě dvě strany pohodlná, rychlá, odpovídá požadavkům moderní doby, ale rozhodně není náhradou za přímý kontakt. Jen při příchodu rodiče do prostor školní budovy může vidět a zhodnotit to, co dítě během pobytu ve škole vytvořilo, ale také si udělat názor na to, jestli je jeho dítě ve srovnání s ostatními šikovnější spíš na kresbu nebo na konstruktivní úlohy. (Lažová, L., 2013, s. 29 – 30)

Dnes je běžné, že mateřské školy nejen pro své zviditelnění používají svoje webové stránky, na kterých rodiče opět najdou informace organizačního řádu, fotodokumentaci různých akcí, do kterých se děti s učitelkami zapojují, jsou na nich přístupné školní vzdělávací programy a prezentovány úspěchy jednotlivých dětí v soutěžích. Kromě těchto provozních záležitostí je většinou k dispozici odkaz na kontakt a možnost poslat vzkaz do

školy přes tento kontaktní formulář. Některé mateřské školy mají stanoveny učitelky, které jsou výhradně zodpovědné za komunikaci s rodiči.

Mateřské školy mohou využívat i nabídky firem, které dokážou instalovat program (např. Directmail), jímž mohou rodiče přímo z webových stránek kontaktovat zaměstnance školy a opačně, pro ředitelku a učitelky může sloužit jako podpora pro rozesílání hromadných emailů se zpětnou kontrolou jejich přečtení.

4.8 Prezentace mateřské školy na webu

Webové prezentace kvalitně a úspěšně prezentují jednotlivá předškolní zařízení, poskytují o nich nezbytné informace a také rozšiřující většinou obrazové formace. Na konkrétní stránky se návštěvník dostane z výsledků běžných vyhledávačů, získá informaci, kterou potřebuje a také kontakt.

Informace jsou aktuální, reagují na okamžitou potřebu sdělit rodičům potřebné upozornění a jejich obsluha je poměrně jednoduchou záležitostí. Ceny za vytvoření webových stránek se pohybují kolem 2 000 korun a navíc je proškolená jedna z učitelek, aby dokázala zacházet s redakčním systémem a mohla tak vkládat požadované aktualizace, aniž by se čekalo na zaměstnance firmy, která stránky vytvořila.

Co bývá obsahem většiny prezentací? Jsou to následující položky:

- o nás,
- řád školy,
- plán celoročních aktivit,
- aktuality,
- kontakt,
- ankety,
- fotogalerie,
- jídelní lístek,
- dokumenty.

U některých školek je možné absolvovat virtuální prohlídku (<http://www.msjahodnice.cz/>), dost často jsou nabízeny gify – automatické prezentace fotografií (<http://www.msperoutkova.cz/>), některé školy přidávají i přehled zájmových kroužků a videí z činnosti v nich (<http://www.msupivovaru.cz/>) a je možné najít i webové prezentace doplněné o aktuální předpověď počasí (<http://mskrocinka.webnode.cz/>).

Zajímavost webových stránek není jen o spoustě důležitých informací pro rodiče, ale i o jejich estetické úpravě. Mnoho z nich návštěvníka zaujme zvolenou grafickou úpravou, krásnými ilustracemi apod., bohužel i dnes je možné narazit na webové stránky, které svým provozovatelům dělají spíše ostudu svou nenápaditostí, nevhodnými barevnými kombinacemi a zastaralými informacemi.

4.9 RVP a ICT

V RVP PV jsou vymezeny jednotlivé kompetence, které představují soubory činnostně zaměřených a prakticky využitelných výstupů, kde v komunikativní kompetenci se mimo jiné říká: „*dítě dovede využít informativní a komunikační prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)* Pokud se předškolní zařízení rozhodne pro využívání ICT ve výuce dětí, pak musí být tento záměr deklarován i v ŠVP daného zařízení.

Při zahájení práce s počítačem v mateřské škole je potřeba vysvětlit dítěti jeho základní obsluhu, nabídnout mu vzdělávací programy, hry na podporu jednotlivých dovedností, ale také mu ukázat, jaké možnosti přináší internet. V tom případě je nutné s dětmi pohovořit i o masmédiích, na což upozornila K. Smolíková v příspěvku na konferenci k problematice předškolní výchovy *Dítě předškolního věku dříve a dnes*. Její příspěvek ukázal na dva extrémy ve využívání ICT – jsou děti předškolního věku, kterým rodiče znemožňují přístup k počítačům či televizi a jsou na druhé straně tací, kteří naopak nechávají již předškoláka napospas počítačové a televizní obrazovce. Na učitelkách předškolních zařízení pak je splnění nelehkého úkolu – ukázat dětem předškolního věku co jednotlivá média umí a neumí, co dítěti mohou v kladném smyslu nabídnout pro jeho další rozvoj. (Smolíková, K. in Kropáčková, J., 2008, s. 61–62)

4.10 Využití ICT při realizaci jednotlivých vzdělávacích oblastí

Na závěr teoretické části navrhuji očekávaný výstup s využitím ICT v jednotlivých vzdělávacích oblastech podle RVP.

Dítě a jeho tělo

Očekávané výstupy (dle RVP):

- *koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou,*

- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu,
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem.

Využití ICT (počítač nebo DVD přehrávač, dataprojektor, plátno nebo interaktivní tabule, DVD: Dáda – Disko školka):

Při cvičeních, která vedou ke koordinaci pohybu, pomáhá velice hudba, které dítě při pohybu vede, udává mu rytmus a je jistě efektivnější tělesné cvičení s hudbou než jen cvičení podle pokynů učitelky. Využitím DVD s hudbou určenou pro děti, dětem většinou známou a opakováním předváděných cviků nebo dětem přiměřených tanečních kreací, je možné vtáhnout do jinak celkem nezáživného cvičení i děti, které jsou spíše lenošné. Dále je možné po předchozím nácviku textů přidat k pohybovým aktivitám i zpěv a usilovat o nácvik správného dýchání při pohybu.

Dítě a jeho psychika

Očekávané výstupy (dle RVP):

- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího),
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost.

Využití ICT: počítač, počítačová hra pexeso

Předpokladem pro práci dítěte předškolního věku s počítačem je jeho manuální zručnost. Dítě si v první řadě musí zdokonalit motoriku, aby bylo schopné ovládat počítačovou myš a klávesnici. Děti, které nemají možnost pracovat s počítačem v rodinném prostředí, si musí tuto dovednost osvojit, aby mohly s počítačovým programem pracovat samostatně. Pro dítě je velice náročné dokázat pohybovat myší, aniž by se dívaly na pohyb ruky, a sledovat na obrazovce kurzor měnící svou polohu. Také umístění kurzoru na požadované místo může zpočátku činit potíže (orientace v prostoru). Obrázkové pexeso splňuje pro nácvik prostorové orientace, paměti, soustředěnosti a zdokonalování motoriky všechny požadavky vyjmenované v RVP.

Dítě a ten druhý

Očekávané výstupy (dle RVP):

- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad

Využití ICT: počítač, dataprojektor, interaktivní tabule nebo plátno

Na metodickém portále je přístupná prezentace pana Fišera (Fišer, J., 2011), která se zaměřuje na vnímání slyšeného tvrzení a posouzení, zda takové tvrzení vyvolává kladné či záporné emoce. Učitelka má k dispozici obrázky usměvavé či smutné holčičky a děti si zvolí, který za daným tvrzením použít.

Druhou možností je použití prezentace *Rozpoznej emoce*, která je sice určena autistickým dětem, ale sbírka fotografií zachycující ve tvářích dětí různé emoce, je dobrým materiálem i pro výuku v běžné mateřské škole.

Je možné navázat i povídáním si o tom, že přátelského chování jsou schopna i zvířátka a mohou být pro děti příkladem, jak se k sobě chovat přátelsky a pomáhat si. Příběhy učitelka dětem vypráví a zároveň ilustruje promítanými fotografiemi. (<http://www.extra.cz/3-dojemne-pribehy-o-opravdovem-pratelstvi-mezi-zviraty-je-tohle-mozne>)

Dítě a společnost

Očekávané výstupy (dle RVP):

- *vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)*

Využití ICT: DVD, videonahrávka divadelního představení, záznam z baletního vystoupení

Předškolní děti jsou zvyklé navštěvovat s učitelkami i svými rodiči, či prarodiči dětská představení určená dětem. Ve velkých městech je možné, aby děti shlédly i dětské baletní představení či pro děti určený koncert vážné hudby spojený s představováním různých hudebních nástrojů, ale záleží na přístupu dospělých, zda děti vedou k vnímání takovýchto kulturních podnětů.

Během výuky v mateřské škole je mnoho příležitostí diskutovat o divadelním představení, kterých se děti zúčastnily. Ostatní žánry je možné přiblížit pomocí audiovizuálních záznamů a poté s dětmi vést rozhovor, zda by je potěšilo, se takového koncertu či představení skutečně zúčastnit. Je vhodné navázat i pravidly společenského chování a oblékání při takových příležitostech.

Dítě a svět

Očekávané výstupy (dle RVP):

- *vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)*

Využití ICT: videozáznamy, cestopisné dokumenty, filmy o životě dětí v jiných zemích světa

Dnešní děti jsou zvyklé cestovat s rodiči i prarodiči během prázdnin do okolních států a většina z nich bude tedy schopna vyprávět své zážitky, v přímořských oblastech se mohly seznámit s jinými kulturními zvyklostmi, ale i se živočichy z vodní říše. Děti mohou sledovat části cestopisných dokumentů, vyhledávat informace v encyklopediích, na internetu získávat obrázky ne všem známých cizokrajných zvířat, vyhledat dokumenty o životě afrických dětí apod. Získané informace je možné porovnat se zvyklostmi v naší společnosti.

Na závěr je nutné se zamyslet i nad tím, že ICT velice obohacuje a usnadňuje vzdělávání dětí se speciálními potřebami. Použití běžného hardwaru a softwaru, ale především speciálně upraveného hardwaru pro děti s různými speciálními potřebami definovanými v §16 a §17 školského zákona nachází uplatnění při výuce a stimulaci, při individuálním přístupu k takovýmto dětem, při kompenzaci jejich handicapu a reedukaci.

Speciální ICT umožňuje vytvořit diagnostické testy, tvorbu speciálních výukových materiálů a pomůcek a především motivovat i postižené děti v jejich vzdělávacím úsilí. (Zíkl, P. a kol., 2011, s. 16 – 20)

4.11 Závěr teoretické části

Pod pojmem ICT je třeba si představit vše, co dovoluje zpracovávat informace a komunikovat. ICT tedy zahrnuje počítače včetně jejich vybavení, internet, datové projektory, interaktivní tabule, televizi, video, digitální kamery a fotoaparáty. Tyto technologie mohou vnést do vzdělávacího procesu na všech stupních nové, zajímavé prvky. Předpokladem pro skutečný přínos a efektivitu využití během výuky jsou znalosti pedagoga v zacházení s ICT a volba kvalitního výukového programu, který bude odpovídat rozumovým schopnostem svěřených dětí.

Teoretická část je odrazem dostupných informací z vývojové psychologie, pedagogiky, rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a školského zákona. Tyto informace jsou zpracované uznávanými osobnostmi v oblasti pedagogiky i psychologie, kteří se po celý svůj život věnovali práci s dětmi. Část věnovaná ICT čerpá především z informací

z edukačních portálů, kde jsou k dispozici materiály na *Metodickém portále*, na webu *Ve škole* a z několika málo knih, jejichž autoři si všímají využití ICT již v předškolní výchově.

Zatímco autoři příspěvků na *Metodickém portálu* a publikací jsou přesvědčeni o tom, že informační technologie mají místo v předškolním vzdělávání přinejmenším jako doplněk klasické výchovy a vzdělávání, mnoho diskutujících v blozích už tak jednoznačně tomuto trendu seznamování stále mladších dětí s ICT nakloněno není.

V praktické části bakalářské práce je tedy prostor pro zhodnocení reálné situace, zdokumentování a vyhodnocení informací získaných z dotazníkového šetření, které by měly být objektivní výpovědí o tom, zda a v jaké míře a jaké konkrétní informační technologie a nástroje jsou v každodenním režimu předškolních zařízení využívány.

II. Praktická část

6 PŘEDMĚT A CÍLE VÝZKUMU

Předmětem zkoumání je tedy ověřit vhodnost a úroveň využití ICT v mateřské škole.

Pro svou bakalářskou práci jsem si zvolila šest cílů, které chci ověřit a potvrdit třemi výzkumnými metodami (dotazník, řízený rozhovor a analýza).

- První cíl jsem zaměřila na vybavení mateřských škol ICT.
- Druhým cílem je potvrzení vhodného věku dítěte pro seznámení s ICT.
- Třetí cíl je zjištění informovanosti pedagogů mateřských škol o možnostech, které jim ICT nabízí.
- Čtvrtý cíl je věnován internetovým stránkám, které nabízejí činnosti s ICT pro MŠ.
- Pátý cíl se týká postojů k elektronické komunikaci mezi rodinou a školou.

Pracovní hypotéza:

Předpokládám, že pedagogové mateřské školy nemají dostatečné kompetence a informace o využívání ICT ke své práci a s tím může být spojen i jejich negativní názor na tuto oblast.

7 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

V praktické části jsem se zabývala využitím ICT zařízení v mateřské škole. Zaměřila jsem se na oblast Prahy, kde jsem měla možnost spolupracovat s mateřskými školami, které jsem znala již z mé pedagogické praxe. Výzkum byl realizován formou dotazníku s patnácti otázkami určenými pro vedení mateřských škol.

Pro komunikaci s MŠ a pro získání odpovídajícího počtu respondentů jsem zvolila jako formu elektronický dotazník.

Zajímala mne názor na využití ICT v mateřských školách. Dále jsem zkoumala, jak hodnotí pedagogové zařazení těchto ICT činností do výchovy a vzdělání dětí; zda mohou tyto činnosti přinést jen pozitivní nebo naopak negativní výsledky. Také jsem mapovala, jak dokážou sami zaměstnanci MŠ využívat tuto techniku a jestli jim sloužila efektivně při práci s dětmi i při své realizaci v mateřské škole.

Na základě výsledků dotazníku jsem provedla řízený rozhovor s rodiči, abych zjistila i jejich postoj k dané problematice.

Třetí část výzkumu byla realizována formou analýzy webových stránek. Vytvořila jsem přehled dostupných informačních zdrojů, které mohou pomoci inspirovat pedagogy, rodiče i děti při orientaci ICT v mateřské škole.

Na závěr jsem shrnula celé výzkumné šetření.

7.1 Metody

V praktické části bakalářské práce jsem využívala metodu dotazníku, řízený rozhovor a analýzu.

Dotazník byl realizován elektronickou formou a rozeslán pomocí emailu vedení mateřských škol v Praze. Rozeslání se uskutečnilo v listopadu roku 2013. Dotazník byl anonymní.

Řízený rozhovor byl uplatněn v kontaktu s rodiči dětí mateřských škol, které využívají ICT zařízení a zapojují ho i pro práci s dětmi.

Analyzovala jsem vhodné webové stránky, které mohou využít mateřské školy. Prostřednictvím uvedených metod jsem formulovala tuto pracovní hypotézu.

7.1.1 Dotazník

Vytvořila jsem dotazník s 15 otázkami, které jsou určeny pro vedení mateřských škol v Praze. Dotazník jsem zrealizovala elektronickou formou pomocí internetového portálu www.mojeanketa.cz. Odpovědi respondentů jsem v závěru vyhodnotila za pomoci stručných grafů. Původní grafy a veškeré podrobné odpovědi na otevřené otázky jsem zařadila do seznamu příloh pod č. 1 dotazník pro vedení mateřských škol.

Otázka 1.

Je Vaše mateřská škola vybavena některým z těchto ICT prostředků?

(počítač, KidSmart, interaktivní tabule, Magic box, tablet, jiné)

Tuto otázku jsem zvolila proto, abych získala přehled o vybavení mateřských škol ICT.

Otázka 2.

Jak dlouho tyto ICT zařízení využíváte?

(Méně než rok, 1–2 roky, 2–3 roky, déle než 3 roky)

Touto otázkou budu zjišťovat časovou délku využívání ICT v MŠ.

Otázka 3.

Pokud není Vaše mateřská škola vybavena výše uvedenými ICT prostředky, uvažujete o jejich zakoupení?

V této otázce se zaměřuji na pořízení a využití ICT, které není doposud ve vybavení MŠ.

Otázka 4.

Zdůvodněte svá rozhodnutí, proč chcete nebo nechcete pořídit ICT zařízení do Vaší MŠ.

Zde mne zajímají klady a zápory pořízení ICT a dovybavení MŠ.

Otázka 5.

Kdo využívá ICT prostředky ve Vaší mateřské škole?

(ředitel/ka MŠ, učitelky/učitelé: někteří x všichni, děti)

Sestavením této otázky směřuji na využití ICT v MŠ vedením, učiteli, rodiči, dětmi.

Otázka 6.

Jak jste ICT zařízení získali?

(z financí MŠ, z příspěvku od rodičů, sponzorským darem, z dotací, jinak)

V této otázce mě zajímá pořízení a původ ICT, které má ve vybavení MŠ.

Otázka 7.

Jakým způsobem využíváte ICT v MŠ?

(pro práci pedagogů, pro práci ředitele/ky, pro práci s dětmi, pro rodiče, pro veřejnou prezentaci či tvorbu webových stránek školy, jinak)

Zde mě zajímá, jakým způsobem se ICT v MŠ využívá.

Otázka 8.

Jak často využíváte ke své práci počítač?

(denně, 3x týdně, 1x týdně, 1x měsíčně, 2x měsíčně, jinak)

Tuto otázku zaměřuji na intenzitu využívání počítače během pracovní doby.

Otázka 9.

K jakým činnostem s dětmi využíváte ICT prostředky nejčastěji?

(malování, didaktické programy, didaktické hry, prohlížení fotografií, videozáznamů hudební činnosti, práce s internetem, jiné)

V této otázce mě zajímají činnosti, které jsou nejčastěji realizovány za pomoci ICT.

Otázka 10.

Pokud využíváte ICT prostředky pro práci s dětmi, pro jakou věkovou skupinu dětí? (3–4 let, 4–5 let, 5–6 (7) let)

Zde mě zajímá věková skupina dětí, ve které využíváte ICT.

Otázka 11.

Myslíte si, že seznámení dětí v předškolním věku v mateřské škole s ICT zařízením (počítač, interaktivní tabule apod.) je pro děti: (nutné, vhodné, nevhodné)

V této otázce mě zajímá názor na seznamování dětí s ICT v MŠ.

Otázka 12.

Jaké webové stránky pro svou výuku využíváte?

Tuto otázku jsem vytvořila proto, abych získala přehled webových stránek, které využívají zaměstnanci při své práci.

Otázka 13.

Informujete rodiče o dostupných webových zdrojích?

Zde mě zajímá informovanost rodičů mateřskou školou o zajímavých webových stránkách.

Otázka 14.

Upozorňujete rodiče na některá rizika při používání ICT dětmi? (např. nevhodné hry, bezpečnost na webu)?

Tato otázka je zaměřena na prevenci při používání ICT dětmi.

Otázka 15.

Co očekáváte od ICT prostředků využívaných v mateřských školách?

Od této otázky očekávám názory a způsoby využívání ICT prostředků v MŠ.

7.1.2 Řízený rozhovor

Tuto výzkumnou metodu jsem uplatnila při komunikaci s rodiči ve vybraných mateřských školách, kde využívají ICT. Sestavila jsem 7 otázek, jejichž odpovědi budou doplňovat informace k realizaci praktické části a potvrzovat tak, či vyvracet stanovené cíle práce. Vyhodnotila jsem nejčastější odpovědi a názory, které mi pomohly shrnout závěr bakalářské práce.

Otázka 1.

Umožňujete dětem využívat ICT mimo mateřskou školu?

Tuto otázku jsem zvolila, abych zjistila, jestli rodiče umožňují dětem přístup k ICT v jejich volném čase.

Otázka 2.

Vnímáte pozitivní nebo negativní vliv ICT na Vaše děti nebo na ostatní děti?

V této otázce se zaměřuji na to, jak ICT ovlivňuje děti v rodině a okolí.

Otázka 3.

Jaký je Váš názor na přítomnost ICT u dětí v MŠ?

Zde mě zajímá názor na přítomnost informačních technologií v prostředí mateřské školy.

Otázka 4.

Chybí Vám nějaký typ ICT v prostředí a okolí MŠ, které byste zařadili do vybavení?

Touto otázkou zkoumám, jestli jsou rodiče spokojeni s ICT, které MŠ nabízí nebo by chtěli rozšířit jejich škálu, které v okolí MŠ chybí.

Otázka 5.

Komunikuje s Vámi mateřská škola a učitelé prostřednictvím internetových stránek?

Tato otázka je zaměřena na komunikaci rodiny a mateřské školy pomocí ICT.

Otázka 6.

Informuje Vás MŠ nebo se zajímáte samy o možná rizika při kontaktu dětí s ICT?

Zde se zaměřuji na dostatečnou informovanost rodičů a MŠ o možných rizicích při kontaktu dětí s ICT a také jejich na včasnou prevenci.

Otázka 7.

Jaký věk je podle Vás vhodný pro seznámení dítěte v MŠ s ICT?

Zde mě zajímá názor rodičů, na doporučený věk, ve kterém by se dítě mohlo seznamovat s ICT v MŠ.

7.1.3 Analýza obsahu webových stránek vhodných pro pedagogy v MŠ

Metodu analýzy jsem zvolila, abych uskutečnila rozbor a zkoumání informačních zdrojů vhodných pro mateřské školy. Snažila jsem se zjednodušit přehled a nabídku obsahu určitých webových stránek. Webové stránky jsem volila na základě doporučení pedagogů, vyhodnocení otázky na dané téma v dotazníku a z vlastních zkušeností. Chtěla bych dospět k výsledkům, které budou využitelné pro pedagogy, rodiče i děti mateřských škol, jako přehled dostupných informačních zdrojů. Pomocí stanovených bodů jsem vyplňovala údaje o webových stránkách na základě jejich prozkoumání.

První zkoumané kritérium:

Informace ke vzdělání a výchově v oblasti ICT v MŠ

Tento bod se zaměřuje na obsah webové strany ohledně ICT v MŠ po stránce výchovně-vzdělávací.

Druhé zkoumané kritérium:

Vzdělávací materiály pro pedagogy mateřských škol

Tato otázka zkoumá podnětné materiály pro pedagogy mateřských škol na webových stránkách.

Třetí zkoumané kritérium:

Přímé využití ICT činností dětmi (didaktické hry, programy atd.)

Zde se zaměřím na obsah webové strany, který je určen pro přímé využití dětmi.

Čtvrté zkoumané kritérium:

Aktuality a články o ICT pro učitele mateřských škol a rodiče

Tento bod zařadím proto, abych zjistila, jestli webová strana informuje pomocí aktualit a článků své uživatele, kterými mohou být mateřské školy a rodiče.

Páté zkoumané kritérium:

Možnost chatu, internetová diskuze a poradna

Zajímá mne, jestli webová stránka umožňuje uživatelům komunikaci přes chat nebo pomocí internetové diskuze či poradny.

Šesté zkoumané kritérium:

Zajímavosti

Tento bod dává prostor pro doplnění zajímavých bodů a informací z webové stránky.

7.2 Organizační stránka výzkumu

Organizační stránka výzkumu v bakalářské práci se skládá ze tří částí.

- z vytvoření dotazníku obsahujícím 15 otázek zaměřených na vedení mateřských škol v Praze;
- z vytvoření 7 otázek řízeného rozhovoru pro rodiče dětí mateřských škol a sepsání nejčastějších odpovědí;
- z analýzy webových stran pro potřeby pedagogů, rodičů a dětí mateřských škol;

Veškeré otázky z dotazníku a řízeného rozhovoru jsem okomentovala a výsledek zapsala do závěru a vyhodnocení bakalářské práce.

8 VÝSLEDKY VÝZKUMU A ANALÝZY

Celkový počet dotázaných respondentů, kteří spolupracovali s autorem práce (rodiče, ředitelé, učitelé):	110
Počet rozdaných dotazníků:	167
Celkový počet dotázaných rodičů, kteří spolupracovali:	10
Celkový počet dotázaných ředitelů, kteří spolupracovali a vyplnili dotazník:	100
Počet uskutečněných řízených rozhovorů:	10

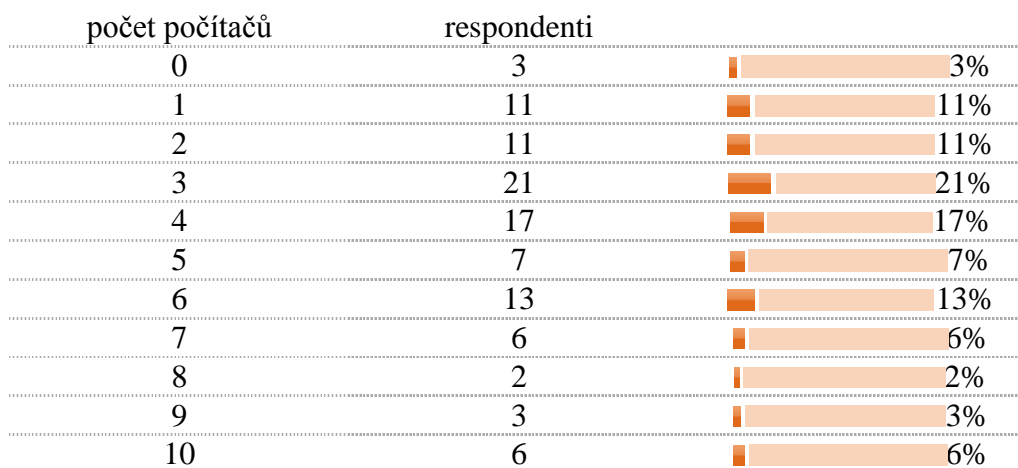
Kontakty na mateřské školy v Praze jsem zjistila pomocí rejstříku adres na internetové stránce MŠMTV. Z výběru 361 MŠ jsem oslovila náhodně vybraných 167, z toho odpovědělo na anonymní dotazník rovných 100 respondentů. Byla jsem ráda za pohotovou spolupráci a odpovědi, které mi byly poskytnuty. Někteří respondenti zcela nepochopili pokyny pro dotazník a na některé otevřené otázky odpovídali nepřesně.

Rodiče pro řízený rozhovor jsem volila z mateřských škol, které již využívají ICT i při práci s dětmi a kontakty jsem měla díky realizaci mé pedagogické praxe na některých z nich.

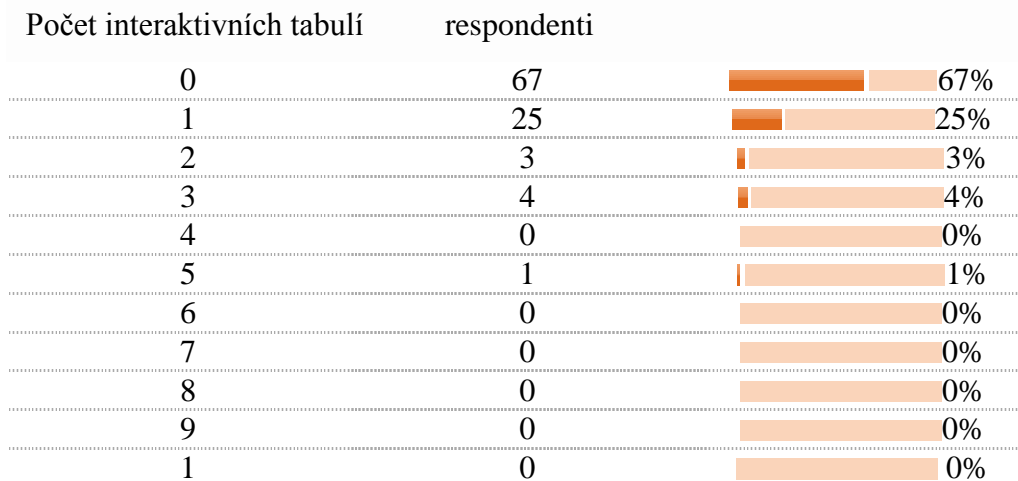
Webové stránky jsem vybírala na základě doporučení některých internetových zdrojů z vyplněných dotazníků pro vedení MŠ. Čerpala jsem také z rad zkušených pedagogů a vlastního vyhledávání na internetu. Z široké škály nabídky jsem zúžila výběr na základní webové stránky, které jsem následně analyzovala.

8.1 Vyhodnocení dotazníku

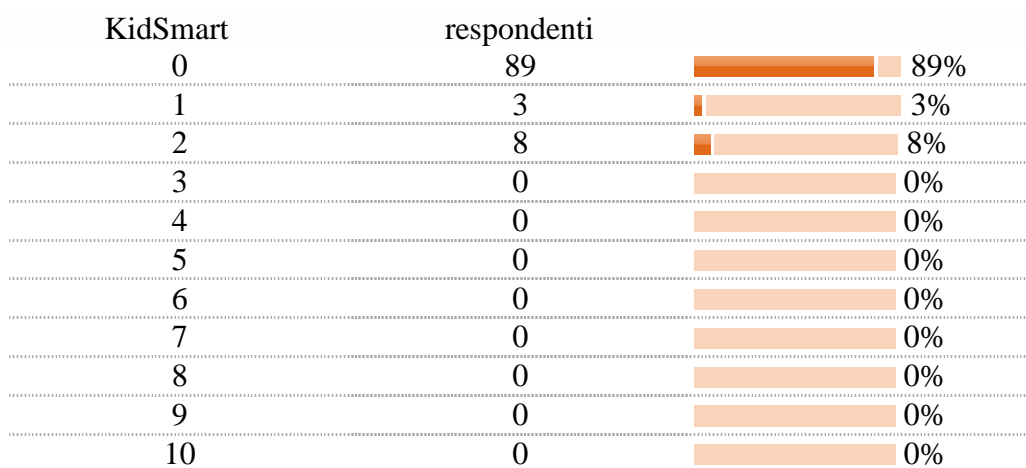
1. Je Vaše mateřská škola vybavena některým z těchto ICT prostředků?
Označte počet.

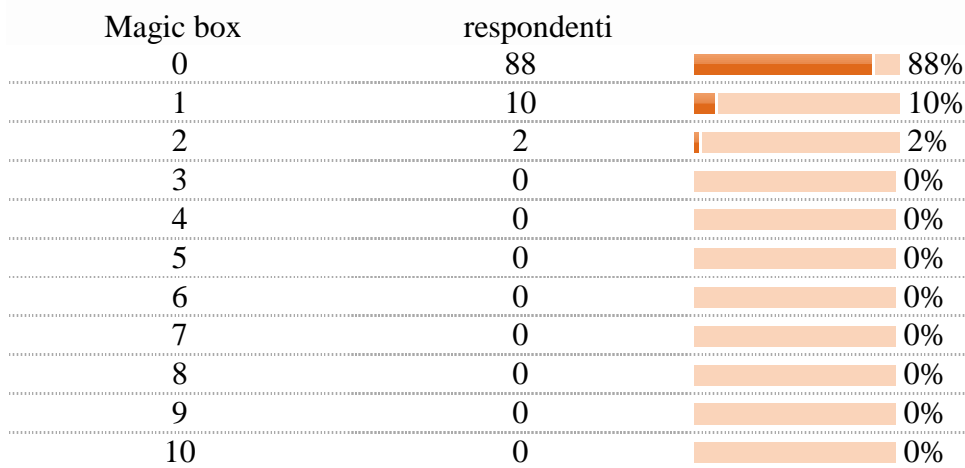
Touto otázkou jsem si ověřila, že se MŠ neobejde bez základního vybavení počítačem. Ze 100% odpovědí respondentů, pouze ve 3% není mateřská škola vybavena počítačem; nejčastěji jsou vybaveny 3 počítači na MŠ.

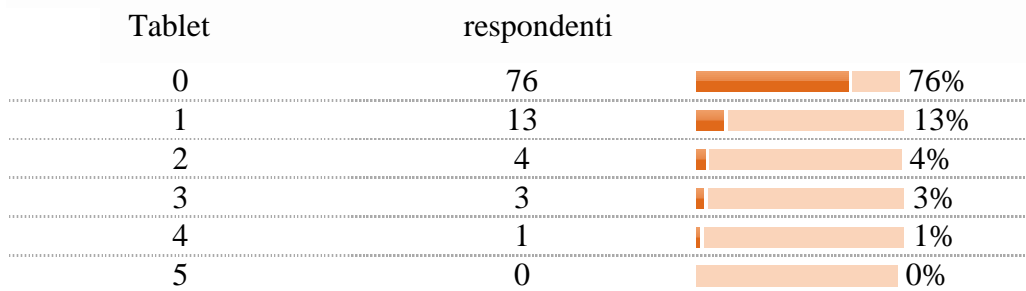
Převážná většina mateřských škol ještě není vybavena interaktivní tabulí, avšak 25% již vlastní alespoň jednu. Další otázka zpřesňuje, k jakým účelům je interaktivní tabule využívána; dotazník tedy zahrnuje i otázky typu, zda mají k ICT přístup i děti.

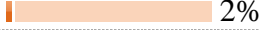

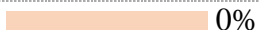

Projekt pro zvyšování počítačové gramotnosti dětí díky IBM KidSmart, je důvod, proč jsem zařadila toto zařízení do výběru. Očekávala jsem vyšší počet MŠ, které jimi budou vybaveny. Avšak pouhých 11% ho v MŠ využívá a zbylých 89% ne.

Magic box získal v roce 2013 nejprestižnější ocenění, 1. místo GRAND PRIX výstavy FOR TOYS na pražském výstavišti PVA. Domnívala jsem se, že díky tomuto ocenění stoupne jeho popularita a předčí i interaktivní tabule. Největší zábranou v pořízení do MŠ jsou zřejmě finance, jak již bude vyplývat z dalších odpovědí v dotazníku. Magic boxem je vybaveno pouze 12% mateřských škol.

6	2		2%
7	0		0%
8	1		1%
9	0		0%
10	0		0%

Celých 24% odpovědí bylo pozitivních k tomu, že jsou jejich mateřské školy vybaveny tablety. Většina odpovědí bylo dokonce více než jeden tablet. Tyto výsledky mne překvapily. Není však jisté, jestli je tato technika využívána jen pedagogy nebo i dětmi.

2. Jak dlouho tato ICT zařízení využíváte?

Méně než rok	7		7%
1–2 roky	5		5%
2–3 roky	16		16%
Déle než 3 roky	72		72%
Celkem odpovědí	100		

Nejčastější odpovědí bylo, že mateřské školy využívají zmíněné ICT zařízení déle než 3 roky. Druhá nejčastější odpověď byla 2 – 3 roky. Méně než rok a 1 – 2 roky využívá 12% respondentů. Myslím, že tyto procenta značí nové zařízení, jako například interaktivní tabule apod. Předpokládám, že pedagogové mají s ICT již zkušenosti a běžně ho zařazují do denních činností. To si však přesně ověřím v další otázce dotazníku.

3. Pokud není Vaše mateřská škola vybavena výše uvedenými ICT prostředky, uvažujete o jejich zakoupení?

Ano	58		58%
Ne	42		42%
Celkem odpovědí	100		

58% mateřských škol v Praze by si chtěla pořídit některé z uvedených ICT prostředků, které ještě nevlastní. Z odpovědí vyplývá, že celkově bude ICT zařízení do mateřských škol stále přibývat. 42% respondentů je se svým vybavením ICT v MŠ spokojena nebo z jiných důvodů nechce pořídit další techniku.

4. Zdůvodněte stručně své rozhodnutí, proč si chcete nebo nechcete pořídit ICT zařízení do Vaší MŠ?

Ano

43 kladných odpovědí na tuto otázku ukázalo velký zájem mateřských škol o ICT zařízení. V porovnání s negativními, kterých bylo 49, je rozdíl pouhých 6 respondentů více. Mateřské školy mají zájem převážně o interaktivní tabuli a hned následně o magic box. Největší překážkou je nedostatek financí.

Ne

Větší část, tedy 49 respondentů, neuvažuje o zakoupení dalších ICT zařízení do jejich MŠ a to z různých důvodů: 27 mateřských škol je s výbavou spokojeno, 14 nesouhlasí s využíváním ICT dětmi a posledních 8 odpovědí je nepřesně specifikováno, takže nelze usuzovat obecně.

5. Kdo využívá ICT prostředky ve Vaší mateřské škole?

Ředitel/ka MŠ

Žádný/á/é	24		24%
jeden/a/o	40		40%
někteří/ré	13		13%
všichni/ny	23		23%

Otázka zřejmě nebyla pochopena. Je však čitelné, že většina ředitelů/lek MŠ využívá ke své práci počítač.

Učitel/ka MŠ

Žádný/á/é	4		4%
jeden/a/o	20		20%
někteří/ré	42		42%
všichni/ny	34		34%

V MŠ až na 4%, využívají všichni pedagogové ke své práci počítač. Převažuje výpověď, že ovládají ICT někteří/ré učitelé/ky v mateřské škole a poté hned s pouhým 8% rozdílem všichni/ny. Ve 20% MŠ využívá ICT jeden/a učitel/ka.

Dítě v MŠ

Žádný/á/é	38		38%
jeden/a/o	17		17%
někteří/ré	31		31%
všichni/ny	14		14%

Z grafů plyne, že mateřská škola umožňuje některým dětem zapojení do činností s ICT, ale větší část tomu otevřená není nebo nemá tu možnost. V grafech je rozdíl jen o 7%. Dalších 31% dává dohromady odpovědi jedno dítě a všechny děti.

6. Jak jste ICT zařízení získali?

Z financí MŠ	86		53.4%
Z příspěvků od rodičů	10		6.2%
Sponzorským darem	30		18.6%
Z dotací	25		15.5%
Jinak	10		6.2%
Celkem odpovědí	161		

Mateřské školy získaly ICT do MŠ velmi různě. Nečekanou informací pro mne je, že si z velké části musely financovat zařízení samy. Odpovědělo tak 86 respondentů. Myslela jsem si, že většina využívá právě různých grantů, příspěvků apod. Jenže nemůžu soudit, protože zde přesně neurčím, o jaké zařízení se jedná. Z odpovědí je alespoň jasné, že některé MŠ, přesně 55 respondentů, toho využily a pořídily si ICT na základě nějakých dotací či sponzorských darů. Pouhých 10 odpovědí pak patřilo příspěvkům od rodičů.

7. Jakým způsobem využíváte ICT v MŠ?

Pro práci pedagogů	94		24.1%
Pro práci ředitele/ky	97		24.9%
Pro práci s dětmi	71		18.2%
Pro rodiče	44		11.3%
Pro veřejnou prezentaci či tvorbu webových stránek školy	78		20%
Jinak	6		1.5%
Celkem odpovědí	390		

V oslovených mateřských školách využívá nejčastěji ICT ředitel/ka a pedagogové. Odpovědělo v prvním případě 97 a ve druhém 94 respondentů. Dál pak slouží toto zařízení především pro veřejnou prezentaci a pro obohacení činností dětem. Nejméně je technika využívána pro služby rodičů, což vidím jako velkou mezeru, protože právě pomocí techniky se dá zpestřit i komunikace s rodiči.

8. Jak často využíváte ke své práci počítač?

Denně	99		99%
3x týdně	1		1%
1x týdně	0		0%
1x měsíčně	0		0%
2x měsíčně	0		0%
Jinak	0		0%
Celkem odpovědí	100		

Tento výsledek jsem očekávala. Pouhý jeden respondent, nevyužívá ke své práci denně počítač. Zde se potvrzuje, že technika velmi usnadňuje chod MŠ a práci pedagogů. Počítač je totiž zařízení, které je dlouhodobě osvědčené a pedagogové jsou jistější v jeho řízení než u jiných novějších zařízení.

9. K jakým činnostem s dětmi využíváte ICT prostředky?

Malování	33		11.7%
Didaktické programy	69		24.5%
Didaktické hry	49		17.4%
Prohlížení fotografií, videozáznamů	56		19.9%
Činnosti rozvíjejí především hudební, dramatické, výtvarné a tělovýchovné činnosti	28		9.9%
Práce s internetem	28		9.9%
Jiné	19		6.7%
Celkem odpovědí	276		

Potěšilo mne, že nejpočetněji zastoupenou činností, které využívají MŠ s dětmi, jsou didaktické programy a prohlížení fotografií a videozáznamů, v nejlepším případě děti samotných. Tyto body volilo v prvním případě 69 a ve druhém 56 respondentů. Pedagogové poté volí i možnosti malování a didaktických her, které rozvíjí děti v různých oblastech. Značně málo respondentů označilo, že ICT využívá k rozvíjení hudebních, dramatických, výtvarných a tělovýchovných činností. To je podle mě velká škoda, protože i k tomu se dá ICT využít. Překvapilo mne, že se objevilo i nějaké procento práce s internetem. Čekala jsem, že pedagogové moc dětem nedávají přístup k internetu.

10. Pokud využíváte ICT prostředky pro práci s dětmi, pro jakou věkovou skupinu dětí?

3 - 4 let	30		18.4%
4 - 5 let	52		31.9%

5 - 6 (7) let	74		45.4%
Jinak	7		4.3%
Celkem odpovědí	160		

Opět se mi potvrdilo, že mateřské školy se mnou souhlasí a jako vhodný věk pro začátek práce dítěte s ICT v MŠ vidí 5 – 6 (7) let, kdy se dítě pomocí toho zařízení může lépe připravovat na nástup do školy. Samozřejmě komplikací je ona heterogenní třída, kterou zde jeden z respondentů zmínil v jiných odpovědích. Ovšem věk 4 – 5 let nebyl od prvního daleko. Rozdíl byl v pouhých 22 odpovědích. Bez povšimnutí nezůstala odpověď 3 – 4let. Odpovědělo tak 30 mateřských škol.

11. Myslíte si, že seznámení dětí v předškolním věku v mateřské škole s ICT zařízením (počítač, interaktivní tabule apod.) je pro děti:

Nutné	13		13%
Vhodné	77		77%
Nevhodné	10		10%
Celkem odpovědí	100		

Největší část 77% respondentů si myslí, že je vhodné seznámit děti s ICT v MŠ. 13% vidí tento cíl jako nutný, avšak opakem 10% je toho názoru, že je to nevhodné. Mateřské školy považují převážně za vhodné seznámit děti v předškolním věku s ICT. Ostatní názory jsou vyrovnané.

12. Jaké webové stránky nejčastěji pro svou výuku využíváte?

Nejasně odpovědělo 22 respondentů, negativně 15 a kladně s konkrétní odpovědí 63. Nejasně je myšleno například odpověď v podobě xxx nebo nevím. Negativní odpovědi bylo často žádné nebo nevyužíváme. Převážná většina na otázku odpověděla kladně a uvedla i konkrétní webové zdroje. Nejčastěji mateřské školy navštěvují metodický portál RVP a webovou stranu VE ŠKOLE.CZ. V odpovědích je ještě spousta dalších odkazů, kterými se budu zabývat ve své analýze webových stran, protože jsem se nechala inspirovat tím, co zde pedagogové doporučují. Nutno také podotknout, že spousta MŠ uvádí, že čerpá z odkazů a webových stránek jiných mateřských škol. Myslím si, že inspirace jiným vedením není špatná, i když má také své úskalí v tom, že druhá strana nemusí dobře chápat pravou podstatu.

13. Informujete rodiče o dostupných webových zdrojích? (např. webové stránky, didaktické počítačové hry a programy atd.).

Ano	48		48%
Ne	52		52%
Celkem odpovědí	100		

O 4% je větší výpověď vedení mateřských škol, které informují rodiče o dostupných webových zdrojích oproti těm, které je neinformují. Kdyby MŠ informovali rodiče o vhodných webových zdrojích, pomohly by tím ovlivňovat činnosti dětí s ICT v domácím prostředí. Jsem ráda, že to tak většina mateřských škol, alespoň podle těchto odpovědí, dělá a spolupracuje tak s rodiči i v této oblasti.

14. Upozorňujete rodiče na některá rizika při používání ICT dětmi? (např. nevhodné hry, bezpečnost na webu)?

Ano	61		61%
Ne	39		39%
Celkem odpovědí	100		

Mateřské školy spíše neupozorňují rodiče na možná rizika při používání ICT dětmi. V porovnání chybí negativním odpovědím 22% do vyrovnání s kladnými. Podle mého názoru, i když ho nevyužívají, ve většině případů má k němu dítě přístup doma. Zacházení a využívání ICT je nutné vést správnou cestou již od samých začátků, proto by MŠ mohla být otevřená i takovým oblastem a pomoci tak rodičům určitými způsoby alespoň pomocí seminářů či přednášek. Tím, že mateřské školy nebudou využívat techniku ve své instituci, nezabrání vlivu tohoto působení na dítě.

15. Co očekáváte od ICT prostředků využívaných v mateřských školách? (více možných odpovědí)

Snadnější komunikace mezi MŠ, rodiči a veřejností	83		20.2%
Možnosti prezentace a zviditelnění MŠ	88		21.4%
Zkvalitnění přípravy výuky využitím webových informačních zdrojů	57		13.9%
Zkvalitnění vlastní výuky	68		16.5%
Prevence špatného zacházení a ovlivňování ICT technologií u dětí	22		5.4%
Seznámení dětí s ICT prostředky, s jejich klady a riziky	42		10.2%
Vytvoření základních ICT kompetencí u dětí	45		10.9%
Jiné	6		1.5%
Celkem odpovědí	411		

Snadnější komunikace s okolím a prezentace MŠ, to jsou nejpočetnější odpovědi v této otázce. Všechny ostatní body jsou téměř vyrovnané až na nízké hodnocení prevence špatného zacházení a ovlivňování ICT technologií u dětí, což vidím právě jako část podstaty. O necelé 3% se liší varianta zkvalitnění přípravy pomocí webových stránek a samotné výuky s ICT.

Téměř vyrovnané jsou možnosti, kde mají mateřské školy seznámit děti s ICT prostředky a vytvořit u nich základní kompetence. V ostatních odpovědích se objevily zajímavé postřehy. Upoutal mě požadavek na vzájemnou komunikaci mezi kolegy, pomocí sdílených dokumentů. Nezbytnou součástí je také zmíněná administrativa, kterou pomocí ICT řeší jistě převážná většina mateřských škol.

Také je nutné zmínit poznámku, která se týká požadavku na využití ICT pro vyrovnání hendikepů u dětí ze sociálně nevýhodného prostředí. Myslím, že ICT se dá efektivně využít pro znevýhodněné i pro handicapované děti.

8.2 Vyhodnocení řízeného rozhovoru

Otázka 1.

Umožňujete dětem využívat ICT mimo mateřskou školu?

Všichni dotázaní rodiče, umožňují dětem využívat ICT mimo mateřskou školu. Většina se řídí podle nějakých pravidel, ale uznávají, že ne vždy je dodržují. Dokonce tři rodiče přiznali, že dětem dají tablet nebo počítač, když si potřebují zařízovat své věci a nemají na děti čas. Většina rodičů nedokáže zabránit svým dětem využívání těchto zařízení. Nemají vhodnou argumentaci, protože děti vidí práci s ICT u starších sourozenců nebo samotných rodičů a chtějí si to také vyzkoušet. Je to přirozená reakce. Pokud jim to zakážou, chtějí to ještě víc.

Otázka 2.

Vnímáte pozitivní nebo negativní vliv ICT na Vaše děti nebo na ostatní děti?

Převážná většina rodičů zatím nevidí u svých dětí negativní vliv působením ICT, ale shodli se, že ve velké míře stráveného času u této techniky, tak může působit. Menší část se shodla na tom, že do malé míry může působit i negativními vlivy, ale jsou si vědomi toho, že je to i tím, že ICT nevyužívají děti správně. Všichni respondenti nezávazně na sobě zhodnotili také tzv. „počítačové děti“ dnešní doby a shodli se, že je to do jisté míry ovlivněno negativním vlivem ICT, celkovými hodnotami, také vlivem společnosti a prostředí. To vše však na základě toho, že samo o sobě ICT není špatné, negativně může působit to, jak s ním zacházíme a necháme se jím ovlivnit.

Otázka 3.

Jaký je Váš názor na přítomnost ICT u dětí v MŠ?

Pokud bych měla otázku obecně analyzovat, 8 respondentů je pro, 2 by se obešli bez těchto zařízení v MŠ. Nikdo však nebyl zásadně proti. Odpovědi se spíše lišily v podmínkách, které by měla MŠ splňovat při práci ICT s dětmi. Jednalo se o vhodný věk dětí, přiměřenou a efektivní míru využití a také typ ICT. Jako nevhodnější označovali magic box a interaktivní tabuli. Nejméně vhodné počítač, kde se dětem nemůže pedagog moc věnovat a řídit činnost.

Otázka 4.

Chybí Vám nějaký typ ICT v prostředí a okolí MŠ, které byste zařadili do vybavení?

Někteří rodiče jsou s vybavením ICT v MŠ spokojeni nebo nevidí potřebu pořizovat další zařízení. Takto usuzuje 6 respondentů. Další 4 by chtěli vylepšit nebo pořídit nové vybavení.

Shodli se opět na interaktivní tabuli a magic boxu. Přáním bylo pořídit více zařízení a využít je i např. k veřejné prezentaci MŠ nebo k jiným akcím či seminářům.

Otázka 5.

Komunikuje s Vámi mateřská škola a učitelé prostřednictvím internetových stránek?

V rozhovoru se 4 rodiče přiklonili k odpovědi ano, 2 ne a zbylí 4 nedostatečně. Všichni rodiče se shodli, že k řešení osobních a citlivých údajů preferují rozhodně osobní kontakt. Výhodu využití webových stran vidí především v přehlednosti organizace dne a konaných akcí v mateřské škole, aktualitám a dalším informacím. Část rodičů postrádá prostor pro komunikaci s třídou, ve které je jejich dítě. Přehled aktuálních informací či realizovaných činností v průběhu týdne, jídelníček apod. Citlivé informace by měly být pod heslem, přístupné jenom pro rodiče, stejně tak jako osobní fotografie dětí.

Otázka 6.

Informuje Vás MŠ nebo se zajímáte samy o možná rizika při kontaktu dětí s ICT?

Odpovědi všech respondentů byly rozpačité, nikdo neodpověděl jednoznačně. Z odpovědí však vyplývá, že mateřská škola v převážně většině neinformuje rodiče o rizicích ani prevenci při využívání ICT dětmi. Za dostačující informaci totiž nepovažujeme jen rady typu, „nenechávejte děti u počítače příliš dlouho, může jim to škodit“. Stejně tak rodiče přiznali, že se příliš nezajímají o to, jestli děti ICT využívají správně a nehrozí jim žádné rizika. Jediným zaopatřeným rizikem bylo u většiny zablokování nebezpečných internetových stran a výběr pár her, který si myslí, že jsou neškodné. Již málo kdo z respondentů přemýšlel nad tím, jestli má dítě při využívání ICT správné sezení, světlo, psychické podmínky a vhodně volené programy, hry apod.

Otázka 7.

Jaký věk je podle Vás vhodný pro seznámení dítěte v MŠ s ICT?

Všichni souhlasili s tím, že by bylo vhodné začít s dětmi pracovat pomocí ICT v období 5–6 let, především však před vstupem do ZŠ. Z toho 4 respondenti byli proti tomu začínat dříve než v 5 věku dítěte a dalším šesti by nevadil kontakt dětí s ICT v MŠ již od 3–4 let.

8.3 Vyhodnocení analýzy webových stran

ICT z hlediska možností využití pro potřeby v MŠ, a to přímým i nepřímým způsobem, tj. technologie sloužící k přímému vzdělávání dětí v MŠ nebo k zajištění jejich vzdělávání, školení jejich učitelů, k zajišťování vysoké úrovně jejich výuky atd., jsem sledovala a zkoumala na vybraných internetových stránkách.

Seznam vybraných hodnocených webových stran:

- RVP 2014.
- Česká škola 2014.
- Ve škole 2014.
- Datakabinet 2014.
- Eduwork 2012.
- Webinare 2014.
- Moderní školka 2013
- Hrajeme si 2014.
- Education 2014.
- Raabe 2014.
- NUV 2014.
- iSen 2014.
- VÚP Praha 2012.
- Chytré dítě.
- IPPP 2014.
- Moje rodina 2012.
- Kafomet.
- Raising Our Kids 2014.
- Zásobník.

Metodický portál RVP.cz

Metodický portál RVP.cz (RVP 2014) je jedním z nejdůležitějších zdrojů pro práci učitelů a škol, protože obsahuje informace k zavádění rámcových vzdělávacích programů do výuky, dále také rady týkající se obsahu i realizace těchto programů, sdílí se zde zkušenosti učitelů atd. Web tedy funguje jako zázemí pro práci vyučujících a pro jejich podporu. Právě z tohoto důvodu by měla být stránka ukázkově spravovaná, což můžeme při jejím zkoumání

také potvrdit. Je zde přehledné menu, aktuální informace, vyhledávání, viditelné odkazy na nejdůležitější aplikace, mapa stránek atd.

1. Informace ke vzdělání a výchově v oblasti ICT v MŠ

Možná bychom právě na tomto webu Metodického portálu očekávali, že zde najdeme informace o využití ICT v předškolním vzdělávání, ale ve skutečnosti je opak pravdou. Centrem webu jsou jednotlivé RVP, které pro předškolní vzdělávání neobsahují ve skutečnosti žádnou zmínku o způsobech nakládání s moderními komunikačními technologiemi u takto malých dětí. Problém spočívá v tom, že RVP poskytuje pouze zadání toho, co musí splňovat školní vzdělávací program jednotlivých zařízení, aby v něm mohla probíhat předškolní výuka dětí. Zřejmě se předpokládá, že výuka nebo využívání ICT není pro MŠ obvyklé, proto zde nejsou pro využití ICT při práci s dětmi žádné relevantní informace. Jiné je to ovšem s přípravou pedagogů. Pro tento účel slouží především různé webináře, kterých se učitelé mohou zúčastňovat.

2. Vzdělávací materiály pro pedagogy mateřských škol

Nejsou žádné nebo jen omezeně.

3. Přímé využití ICT činností dětmi (didaktické hry, programy atd.)

To není cílem webu.

4. Aktuality a články o ICT pro učitele mateřských škol a rodiče

Pouze formou webinářů pro učitele. Ne vždy jsou však využitelné i pro MŠ.

5. Možnost chatu, internetová diskuze a poradna

Možnosti chatu, sdílení informací, komunikace s odborníky je smyslem tohoto webu a je možné zde získávat velmi fundované rady.

6. Zajímavosti

Metodický portál obsahuje poměrně kvalitní odborné články a studie, které mohou učitelé pomáhat při aplikaci některých výukových metod nebo srovnávání s evropskými standardy.

Ve škole.cz

Z dosud analyzovaných webů je právě Ve škole.cz (Ve škole 2014) asi nejlépe uzpůsoben k využití aplikací ICT ve výuce v MŠ. Stránky se zaměřují právě na tvorbu a sdílení DUM (tj. digitálních učebních materiálů) pro předškolní, základní a střední vzdělávání. Tomu nasvědčuje i motto stránek: „Vzdělávejte se on-line“.

1. Informace ke vzdělání a výchově v oblasti ICT v MŠ

Na webu jsou přístupná školení, konference, webináře i videa, kde lze mj. získávat informace i o tom, jak využívat ICT v MŠ. Jedna z nejbližších aktuálních akcí je plánována na květen 2014 a nese název „SMART Klub nejen pro MŠ“. Informace k akci slibují přihlášeným „*přednášky předních psychologů nebo na praktické zkušenosti MŠ s využíváním moderních technologií*“ (Ve škole 2014, SMART Klub pro MŠ).

2. Vzdělávací materiály pro pedagogy mateřských škol

Kromě dostupných videí z oddílu „Vzdělávání“ v menu nalezne pedagog nejvíce materiálů v sekcích „Inspirace“ a „Vzorové školy“. V oddílu „Inspirace“ jsou k dispozici užitečné články, zajímavé odkazy vztahující se k tématu ICT ve školách a také odpovědi nejčastější dotazy.

3. Přímé využití ICT činností dětmi (didaktické hry, programy atd.)

Stránky nejsou přímo uzpůsobené k tomu, aby zde děti řešily nějaké úkoly. Slouží pouze ke stahování aplikací pro SMART notebooky.

4. Aktuality a články o ICT pro učitele mateřských škol a rodiče

V menu v oddílu „Inspirace“ – „Články“.

5. Možnost chatu, internetová diskuze a poradna

Stránky obsahují speciální sekci pro sdílení zkušeností vedoucích pracovníků škol – v menu „Klub ředitelů“.

6. Zajímavosti

Tento web obsahuje možnost odbírání novinek, což lze v tomto případě doporučit i pro pracovníky MŠ.

Eduwork.cz

Hlavní stránka tohoto webu obsahuje především na důležitém místě (vlevo nahoře) název stránky se stručným popisem jejího účelu. Návštěvník se tedy může dobře zorientovat, v čemž mu pomáhá také vhodně umístěné menu v horní polovině stránky v její centrální oblasti. Na hlavní stránce se pak lze dozvědět, na co je web zaměřený a co může návštěvníkům nabídnout. Nyní přistupme k hodnocení podle zvolené osnovy:

1. Informace ke vzdělání a výchově v oblasti ICT v MŠ

Web obsahuje řadu pozvánek na různé vzdělávací akce, z nichž mnohé jsou zaměřené i na MŠ a jejich pedagogy. Na hlavní stránce je základní přehled nejbližších plánovaných akcí, takže návštěvník ihned získává důležitou informaci, aniž by ho to stálo dlouhé hledání. U každé akce jsou připojeny rovněž odkazy na získání podrobnějších informací o kurzech. Je možné zde najít také elektronickou přihlášku.

2. Vzdělávací materiály pro pedagogy mateřských škol

Vzhledem k tomu, že web slouží jako propagace placených vzdělávacích akcí, prakticky se zde nevyskytují žádné materiály využitelné přímým způsobem. Snad až na blog, kde jsou dostupné i některé užitečné články.

3. Přímé využití ICT činností dětmi (didaktické hry, programy atd.)

Pro tento účel není web určen.

4. Aktuality a články o ICT pro učitele mateřských škol a rodiče

Některé informace tohoto druhu se objevují ve zmiňovaném blogu, ale jejich rozsah i obsah danému účelu nevyhovuje. Blog totiž není primárně určen k tomuto cíli.

5. Možnost chatu, internetová diskuze a poradna

Nějaké možnosti, jak komunikovat na této stránce a sdílet vzájemné zkušenosti, postřehy apod., zde jsou (např. prostřednictvím blogu), ale stránky není pro tento účel zřízena.

6. Zajímavosti

Zájemce o vzdělávání může pomocí ukázkových videí získat podrobnější náhled na školení, kterých se chce zúčastnit.

Moderniskolka.cz

Na tuto webovou stránku jsem narazila náhodně. Zaujala mne hned od začátku a měla jsem dokonce možnost mluvit i s hlavní koordinátorkou toho projektu, která ochotně zodpovídala mé dotazy. Zaměřují se především na mateřské školy a pomoc nezkušeným pedagogům pochopit význam ICT hlouběji. Činí tak pomocí různých seminářů.

1. Informace ke vzdělání a výchově v oblasti ICT v MŠ

Částečně. Je zde nabízena především široká škála různých bezplatných seminářů a workshopů pro pedagogické pracovníky mateřských škol. Video manuály, metodiky a sborník se připravují a budou k dispozici v červnu 2014. V blogu najdeme inspiraci pro práci s ICT, především jsou zde náměty k interaktivním tabulím. Obsahem jsou i videozáznamy, ve kterých si můžeme poslechnout rozhovory s lektory. Obsahuje také projekty jako mandala dětem a ICT do MŠ.

2. Vzdělávací materiály pro pedagogy mateřských škol

Neobsahuje žádné určité materiály, spíše diskutuje o jejich uplatnění.

3. Přímé využití ICT činností dětmi (didaktické hry, programy atd.)

Ne

4. Aktuality a články o ICT pro učitele mateřských škol a rodiče

Aktuality a články jsou doplňovány jen v rámci nových realizací webové stránky. Neinformuje o širších novinkách ze světa ICT.

5. Možnost chatu, internetová diskuze a poradna

Ano. Toto odvětví je velmi dobře uzpůsobeno podmínkám pro dotazy, diskuze i poradny. Nedílnou součástí je bezplatná telefonní linka, na které radí odborníci v oblasti ICT, kteří zodpovídají kladené dotazy. Můžeme se dočíst různá hodnocení o průběhu seminářů a názorů na ICT.

6. Zajímavosti

Tato webová stránka je určena především k vyhledání vhodné formy a témat v oblasti ICT, které nás zajímají. Důležitý je projekt, který se dělí na tři části. Základy ICT, multimédia v MŠ, interaktivní tabule v MŠ a především ICT. Poslední část je ojedinělá, pojednává o

psychologických a bezpečnostních aspektech používání ICT u dětí předškolního věku integrace a integraci ICT do prostředí.

Education.com

Web Education.com (Education 2014) nabízí poměrně širokou škálu služeb i podpory pro vzdělávání dětí od těch úplně nejmenších (dokonce je zde zvláštní kategorie „baby“, tj. asi „kojenec“ podle našich měřítek) až po středoškoláky. Má poměrně přehlednou strukturu, takže se v něm dá dobře orientovat. Jeho nevýhodou je ale to, že je v něm poměrně dost komerčních reklam a odkazů na placené služby nebo produkty. To je dáno patrně tím, že adresa tohoto webu je poměrně atraktivní.

1. Informace ke vzdělání a výchově v oblasti ICT v MŠ

Speciálně k tomuto tématu nejsou žádné oddíly na webu uzpůsobeny. Lze ale využívat částečně v menu v sekci „More+“ – „Justask“ různé topiky, které se věnují vybraným tématům z oblasti výchovy a vzdělávání. Ty však nejsou speciálně zaměřené na ICT.

2. Vzdělávací materiály pro pedagogy mateřských škol

Tento druh materiálů web neobsahuje.

3. Přímé využití ICT činností dětmi (didaktické hry, programy atd.)

Materiálů využitelných při výuce dětí v MŠ nabízí stránky hodně. Bohužel v mnoha případech jsou zde i ryze komerční nabídky a některé materiály jsou dostupné jen po zaplacení (např. pracovní knihy). Ovšem například pro získání jednotlivých pracovních listů se stačí zaregistrovat a základní materiály jsou již dále dostupné. Jejich specifikem je to, že jsou vytvářeny pro anglicky mluvící populaci, takže například karty pro výuku písmen podle obrázků budou moci využít zřejmě jen pedagogové při výuce anglického jazyka apod.

4. Aktuality a články o ICT pro učitele mateřských škol a rodiče

Je možné zde najít v oddíle „Justask“ některé články a také několik vybraných příspěvků v blogu („More+“ – „Blog“), dále je zde zvláštní oddíl v menu „Articles“, kde lze najít spoustu užitečných i odborných informací a rad, ne však výhradně o ICT.

5. Možnost chatu, internetová diskuze a poradna

V již zmiňovaném oddíle „Justask“.

6. *Zajímavosti*

Specifikem tohoto webu je zaměření na opravdu všechny věkové kategorie dětí, včetně těch nejmenších, což ale ocení hlavně rodiče.

VÚP Praha

Web Výzkumného ústavu pedagogického Praha (VÚP Praha 2012) hned na úvodní straně upozorňuje své čtenáře, že od roku 2012 není aktualizován. To však neznámá, že by informace zde nebyly využitelné v současnosti. Informace na hlavní stránce však odkazuje na nový web Národního ústavu pro vzdělávání.

1. *Informace ke vzdělání a výchově v oblasti ICT v MŠ*

Toto je jeden z hlavních cílů webu. V menu v oddíle „Na čem pracujeme“ – „Podpora ICT“ můžeme najít projekty zpracováváné přímo pro potřeby podpory ICT ve školách, včetně MŠ.

2. *Vzdělávací materiály pro pedagogy mateřských škol*

Tyto materiály přímo nejsou obsahem stránek, ale u některých článků jsou připojeny i další soubory nebo odkazy využitelné pro uvedené účely.

3. *Přímé využití ICT činností dětmi (didaktické hry, programy atd.)*

Není obsahem webu.

4. *Aktuality a články o ICT pro učitele mateřských škol a rodiče*

Nepředpokládá se, že materiály zde jsou využitelné i pro rodiče dětí.

5. *Možnost chatu, internetová diskuze a poradna*

Ne, mj. i proto, že stránky již nejsou aktuální.

6. *Zajímavosti*

Obsahem stránek jsou i užitečné metodiky, často zpracované ve videomateriálech.

NUV.cz

Je celkem logické, že po analýze již neaktuálních stránek se zaměříme na jejich pokračovatele – stránky Národního ústavu pro vzdělávání (NUV 2014). Zde už nacházíme podstatně širší nabídku, která u stránek VÚP Praha chyběly.

1. Informace ke vzdělání a výchově v oblasti ICT v MŠ

Informace tohoto druhu lze na webu najít, ale nejsou uspořádány systematicky. Je nutné je zvláště dohledávat.

2. Vzdělávací materiály pro pedagogy mateřských škol

Web nabízí především informace a podporu pro získávání kvalifikace a vzdělání pedagogických pracovníků. Samotné materiály zde nejsou hlavním poskytovaným obsahem.

3. Přímé využití ICT činností dětmi (didaktické hry, programy atd.)

Ne.

4. Aktuality a články o ICT pro učitele mateřských škol a rodiče

Ano, tyto informace a články zde mohou najít zvláště učitelé a zvláště také rodiče – obě kategorie mají na webu speciální oddíly.

5. Možnost chatu, internetová diskuze a poradna

Možnost získat pomoc a radu zde je nabízena a dokonce aktivně propagována.

6. Zajímavosti

Tyto stránky hodně odkazují na akce a obsah RVP.cz.

IPPP.cz – Institut pedagogicko-psychologického poradenství ČR

Tato stránka je opět předchůdkyní nově zřízeného webu NUV.cz, proto již také není v současnosti aktualizována, nicméně zůstává stále aktivní, včetně některých umístěných materiálů.

1. Informace ke vzdělání a výchově v oblasti ICT v MŠ

Ne.

2. *Vzdělávací materiály pro pedagogy mateřských škol*

Ano, informace jsou využitelné pro tyto potřeby pedagogů. Web se však orientuje hlavně na pedagogicko-psychologické poradenství, speciální pedagogiku, výchovné a kariérové poradenství atd.

3. *Přímé využití ICT činností dětmi (didaktické hry, programy atd.)*

Ne.

4. *Aktuality a články o ICT pro učitele mateřských škol a rodiče*

Ne. Materiály pro rodiče zde některé jsou, ale ne v oblasti ICT.

5. *Možnost chatu, internetová diskuze a poradna*

Ne. Nově jen na webu NUV.cz.

6. *Zajímavosti*

Žádné.

Kafomet

Společnost Infra s. r. o. nabízí na svých stránkách produkt s názvem Kafomet (Kafomet, datum nezjištěno), který podle svého obsahu slibuje využití pro MŠ, ale o podílu ICT na použitých metodách není nikde dostatečná informace.

1. *Informace ke vzdělání a výchově v oblasti ICT v MŠ*

Všechny informace jsou zpoplatněné. Web nabízí ovšem také e-learningové kurzy, z nichž ale žádný není věnovaný problematice ICT.

2. *Vzdělávací materiály pro pedagogy mateřských škol*

Ano, ale pouze za poplatek. Publikace jsou pouze v elektronické podobě a můžeme si je stáhnout přímo z internetu. Výhodou je nízká cena a úspora času, avšak kvalitu zjistíme až po zaplacení.

3. *Přímé využití ICT činností dětmi (didaktické hry, programy atd.)*

Ne

4. *Aktuality a články o ICT pro učitele mateřských škol a rodiče*

Ne.

5. *Možnost chatu, internetová diskuze a poradna*

Ne.

6. *Zajímavosti*

Jde o čistě komerční stránky, které mohou nabízet užitečné projekty. Návštěvník se může podívat na ukázky nebo obsah materiálů, ale bez zaplacení jejich ceny nedostane žádné konkrétnější služby.

Zásobník

Zásobník.mypage.cz (Zásobník, datum neuvedeno) představuje soukromou verzi stránek určených pro potřeby vzdělávání dětí i jejich rodičů. Autorem webu je absolventka pedagogické školy, jejíž jméno ale není nikde uvedeno. Také není zcela jisté, zda má autorka ošetřena všechna autorská práva u poskytovaných materiálů, protože některé pochází i z jiných webů nebo dalších zdrojů.

1. *Informace ke vzdělání a výchově v oblasti ICT v MŠ*

Ano, web obsahuje obecné informace o využití těchto materiálů i odkazy na oficiální stránky RVP apod.

2. *Vzdělávací materiály pro pedagogy mateřských škol*

Součástí stránek je i oddíl „Teorie“, kde poskytuje autorka užitečné texty pedagogického zaměření.

3. *Přímé využití ICT činností dětmi (didaktické hry, programy atd.)*

Stránky původně měly nejspíš obsahovat především materiály využitelné při přímé činnosti s dětmi, ale v okamžiku provádění analýzy webu byly pro kategorii dětí z MŠ dostupné jen dva pracovní listy. Z tohoto pohledu hodnotíme web jako nedostačující.

4. *Aktuality a články o ICT pro učitele mateřských škol a rodiče*

Ne.

5. *Možnost chatu, internetová diskuze a poradna*

Web obsahuje „Vzkazník“, ale nebyla zjišťována jeho funkčnost.

6. *Zajímavosti*

Jde o ukázkou samostatného a soukromého přístupu k otázce využití ICT ve vzdělávání, která nemusí být na škodu, ale stránky celkově mají nízkou kvalitu.

Česká škola.cz

Web Česká škola (Česká škola 2014) je zaměřen hlavně na základní a střední vzdělávání, takže materiály, pomůcky a podpora pro předškolní výchovu jsou zde jen okrajové.

1. *Informace ke vzdělání a výchově v oblasti ICT v MŠ*

Informace jsou v tomto ohledu jen v zanedbatelném počtu. Najdeme zde několik článků, které se zaměřují například na stav předškolní výchovy v ČR, na porovnání předškolní výchovy v ČR s Evropou, o kvalifikaci pedagogů v MŠ apod. Tyto články však lze najít prakticky jen složitě pomocí vyhledávání s vhodným klíčovým slovem (např. „předškolní“, „MŠ“ apod.). Není zde vymezena žádná samostatná sekce pro jednotlivé typy školního vzdělávání.

2. *Vzdělávací materiály pro pedagogy mateřských škol*

Nejsou žádné.

3. *Přímé využití ICT činností dětmi (didaktické hry, programy atd.)*

Žádné.

4. *Aktuality a články o ICT pro učitele mateřských škol a rodiče*

Rovněž žádné.

5. *Možnost chatu, internetová diskuze a poradna*

Pro tento účel web obsahuje přímo fórum, kde mohou všichni návštěvníci rozvíjet komunikaci a diskutovat o různých problémech. Fórum je bez omezení dostupné, ale v současnosti je tam poslední aktuální příspěvek z ledna roku 2014. Z tohoto hlediska lze

proto možná doporučit spíše v menu oddíl „O nás“, kde je velmi obsáhlý seznam různých odborníků i organizací, kde může najít pedagog i rodič odpověď na své otázky a problémy. Součástí tohoto seznamu jsou totiž také e-mailové adresy, což umožňuje pružnější a cílenější komunikaci než málo využívané fórum.

6. *Zajímavosti*

Zajímavostí tohoto webu je nabídka RSS, což je technologie umožňující příjem novinek a aktuálních článků. Vzhledem k tomu, že web je zaměřen na jiné typy vzdělávání než předškolní, nebude tato služba pro potřeby MŠ využitelná.

Datakabinet.cz

Web Datakabinet.cz (Datakabinet 2014) nabízí výukové materiály zvláště pro základní školy. Jeho využití pro MŠ je spíše okrajové.

1. *Informace ke vzdělání a výchově v oblasti ICT v MŠ*

Tento druh informací web neposkytuje.

2. *Vzdělávací materiály pro pedagogy mateřských škol*

Také ne.

3. *Přímé využití ICT činností dětmi (didaktické hry, programy atd.)*

Ano, některé materiály lze využívat i pro potřeby předškolního vzdělávání. Například některé slepé mapy zvířat, rostlin, pracovní listy atd. Převážná většina materiálů je ale určena pro ZŠ.

4. *Aktuality a články o ICT pro učitele mateřských škol a rodiče*

Ne.

5. *Možnost chatu, internetová diskuze a poradna*

Web obsahuje pouze oddíl nejčastěji kladených otázek (FAQ), ale lze použít e-maily uvedené v Kontaktech.

6. *Zajímavosti*

Stránky zpřístupňují materiály bezplatně, pouze je nutná registrace uživatele. Mnoho materiálů určených primárně pro ZŠ lze například upravovat pro potřeby dětí předškolního věku.

Webinare.cz

Trochu z jiného soudku jsou stránky Webinarare.cz (Webinare 2014). Na rozdíl od předchozích nepatří do kategorie školství, ale spíše do skupiny webů komerčních, které poskytují služby spojené s osobním rozvojem člověka. Najít zde však můžeme také některé projekty, které mohou být využitelné pro potřeby MŠ.

1. Informace ke vzdělání a výchově v oblasti ICT v MŠ

Primárně se web na tuto skupinu klientů neorientuje, ale sekundárně je možné zde najít požadované informace i pro ICT v MŠ. Nejspíš však bude muset zájemce o tyto informace přistoupit na to, že se bude muset zúčastnit nějakého placeného kurzu, který bude zaměřen spíše na jinou kategorii vzdělávání. Z hlediska finanční náročnosti těchto webinářů je jejich využití pro pracovníky MŠ spíše jen teoretické.

2. Vzdělávací materiály pro pedagogy mateřských škol

Ne, alespoň ne primárně.

3. Přímé využití ICT činností dětmi (didaktické hry, programy atd.)

Ne. Web je určen jen pro dospělé.

4. Aktuality a články o ICT pro učitele mateřských škol a rodiče

Ne.

5. Možnost chatu, internetová diskuze a poradna

Web obsahuje kontakty na pracovníky, kteří mohou poradit např. v oblasti výběru webinářů, ale jinak spíše ne.

6. Zajímavosti

Žádné.

Hrajeme si

Další web nazvaný Hrajeme si (Hrajeme si 2014) přináší poměrně velké množství programů a her s pedagogickým využitím. Vše je zde ale placené.

1. *Informace ke vzdělání a výchově v oblasti ICT v MŠ*

Ne.

2. *Vzdělávací materiály pro pedagogy mateřských škol*

Ne.

3. *Přímé využití ICT činností dětmi (didaktické hry, programy atd.)*

Web obsahuje spoustu programů a dalších materiálů využitelných při práci s dětmi s počítačem po ruce. Web je komerční, ale ceny produktů jsou často velmi nízké. Návštěvník si také může prohlédnout demo verze některých nabízených softwarů nebo alespoň videa, která přibližují práci s danými produkty.

4. *Aktuality a články o ICT pro učitele mateřských škol a rodiče*

Ne.

5. *Možnost chatu, internetová diskuze a poradna*

Ne.

6. *Zajímavosti*

Jde o účelový komerční web, ale je cenově přijatelný a nabízí zajímavé i pěkné produkty.

Raabe

Podobného zaměření je také stránka Raabe.cz (Raabe 2014). Jde opět o komerční projekt, který nabízí v podstatě publikace pro rozvoj kompetencí potřebných pro nástup do školy a její zvládnání.

1. *Informace ke vzdělání a výchově v oblasti ICT v MŠ*

Ne, součástí materiálů jsou pouze informace o obecném vzdělávání a výchově dětí předškolního věku.

2. *Vzdělávací materiály pro pedagogy mateřských škol*

Ne.

3. *Přímé využití ICT činností dětmi (didaktické hry, programy atd.)*

Materiály jsou dostupné v interaktivní verzi. Podle názorů je jejich využití spojeno se spoluprací dítěte a nějakého dospělého.

4. *Aktuality a články o ICT pro učitele mateřských škol a rodiče*

Ne.

5. *Možnost chatu, internetová diskuze a poradna*

Ne.

6. *Zajímavosti*

Jedná se o jinou alternativu výše hodnoceného webu „Hrajeme si“. Ani zde nejsou příliš vysoké ceny produktů, jejich využití může být prospěšné. Stránky jsou určeny hlavně pro rodiče.

iSEN

Web iSEN, resp. i-sen.cz (iSen 2013) nabízí pomoc, podporu a produkty v oblasti, která přinejmenším s předškolním vzděláváním souvisí, protože se jej na prvním místě snaží umožnit těm, kteří z různých důvodů nemají předpoklady pro běžné vzdělávání (v důsledku např. postižení, zranění s trvalými následky, dočasné indispozice atd.). Web se snaží poskytovat informace k využívání zařízení firmy Apple pro navrácení možnosti učit se a normálně komunikovat postiženým dětem. Současně ale také stojí za dalším využíváním těchto moderních technologií ve školách i se zdravými dětmi.

1. *Informace ke vzdělání a výchově v oblasti ICT v MŠ*

Ano, ale především s ohledem na využití produktů firmy Apple se systémem iOS. K využívání materiálů i ke sledování informací na webu je nutné být zaregistrován. Vzhledem k tomu, že během rozboru webu se nám touto registrací nepodařilo projít, nemůžeme hodnotit

úroveň poskytovaných materiálů i další podpory, která je nedostupná neregistrovaným návštěvníkům.

2. *Vzdělávací materiály pro pedagogy mateřských škol*

Velmi pravděpodobně i učitelé MŠ zde najdou vhodné materiály pro své potřeby.

3. *Přímé využití ICT činností dětmi (didaktické hry, programy atd.)*

Ano, tyto materiály jsou na webu k dispozici, ale nejspíš pouze v zařízeních se systémem iOS.

4. *Aktuality a články o ICT pro učitele mateřských škol a rodiče*

Pouze k vyhraněné kategorii iOS.

5. *Možnost chatu, internetová diskuze a poradna*

Žádný speciální oddíl na webu pro možnost chatu nebo veřejné diskuze není.

6. *Zajímavosti*

Součástí webu jsou i odkazy na kurzy, zaměřené na využívání tabletů pro děti různých věkových kategorií.

Chytré dítě.cz

CD-rom „Chytré dítě – hry“ podle informací na hlavní stránce „*podporuje psychický vývoj dětí, formou hry usnadňuje přípravu dítěte na školu a pomáhá zvládnout první úkoly ve škole*“ (Chytré dítě, datum nezjištěno). Jde tedy o stranu propagující jediný produkt, opět komerční.

1. *Informace ke vzdělání a výchově v oblasti ICT v MŠ*

Ne.

2. *Vzdělávací materiály pro pedagogy mateřských škol*

Nejspíš ne, během rozboru stránky nebyla možnost nahlédnout do programu, který je dostupný jen po zakoupení.

3. *Přímé využití ICT činností dětmi (didaktické hry, programy atd.)*

Ano, k tomuto hlavnímu účelu celá stránka slouží. Program je určen hlavně předškolákům. O tom, že je to vhodný materiál pro užití ve výuce, svědčí také recenze MŠMT. Důležité je především to, že jde o ryze elektronickou pomůcku, která je navíc vytvořena tak, že dítě samo často ani nepostřehne, že se učí.

4. *Aktuality a články o ICT pro učitele mateřských škol a rodiče*

Ne.

5. *Možnost chatu, internetová diskuze a poradna*

Ne.

6. *Zajímavosti*

Sice jde o propagační stránku pouze jediného, a to komerčního produktu, ale pro využití při výuce předškolních dětí je to velmi vhodné.

Moje rodina.cz

Web Moje-rodina.cz (Moje rodina 2012) obsahuje rovněž řadu materiálů, které mohou být využitelné při výchově dětí, i když po nich sáhnou spíše rodiče než učitelé, jak už napovídá název stránek. Zde lze doporučit především oddíl v menu „Děti“, kde jsou informace jednak o předškolní výchově dětí, ale také různé básničky, říkadla, písničky a hry (Moje rodina 2012, Říkadla, básnička a písničky).

1. *Informace ke vzdělání a výchově v oblasti ICT v MŠ*

Ne, pouze obecné informace o výchově dětí, bez vztahu k ICT.

2. *Vzdělávací materiály pro pedagogy mateřských škol*

Ne, pouze pro rodiče.

3. *Přímé využití ICT činností dětmi (didaktické hry, programy atd.)*

Web obsahuje spoustu materiálů, z nichž bychom ale mohli vyzvednout například pohádky ke čtení, které se na žádném jiném dosud analyzovaném webu nevyskytovaly, alespoň ne v takovém rozsahu. Po stránce slovesné je tento web velmi dobrým zdrojem a lze ho doporučit všem rodičům, případně i učitelům jako doplňující zdroj pomůcek.

4. *Aktuality a články o ICT pro učitele mateřských škol a rodiče*

Informace slouží spíše rodičům, s využitím pedagogie se zde nepočítá. Zaměření webu rovněž není na ICT, ale na péči a výchovu dětí obecně.

5. *Možnost chatu, internetová diskuze a poradna*

Součástí stránek je blog, který je ovšem zavirovaný – je plný cizojazyčných zpráv, které zcela jistě nemají nic společného s účelem, pro který byl blog vytvořen. O něco lépe bychom mohli hodnotit „Poradnu“, ale její nevýhodou možná je to, že poslední rady zde byly poskytnuty asi před dvěma roky.

6. *Zajímavosti*

Je velká škoda, že tato stránka není v současné době udržovaná. Zaplňuje totiž svým zaměřením bílé místo mezi weby poskytujícími elektronické materiály pro výchovu a vzdělávání dětí předškolního věku.

Raising Our Kids

Další stránkou v anglickém jazyce je RaisingOurKids.com (Raising Our Kids 2014). Také zde se objevuje reklama, která může poněkud obtěžovat, ale není zde alespoň takové množství placených materiálů jako na webu Education.com.

1. *Informace ke vzdělání a výchově v oblasti ICT v MŠ*

Tento web se zaměřuje spíše na informace pro rodiče dětí, které však mohou být využitelné i v mateřských školách. ICT se zde vůbec neřeší.

2. *Vzdělávací materiály pro pedagogy mateřských škol*

Většina informací na těchto stránkách je určena rodičům. Nepředpokládá se, že by učitelé potřebovali využívat tento zdroj informací ke svému dalšímu vzdělávání. Spíše to může být doplněk, pramen, na který se lze odkázat apod.

3. *Přímé využití ICT činností dětmi (didaktické hry, programy atd.)*

Na stránkách jsou dostupné bezplatně pracovní listy v dobré kvalitě, také omalovánky určené k vytištění a hry, které nabízí volbu interaktivní práce buď s počítačem, nebo s jinou osobou.

4. *Aktuality a články o ICT pro učitele mateřských škol a rodiče*

Tyto informace web nenabízí.

5. *Možnost chatu, internetová diskuze a poradna*

Ne.

6. *Zajímavosti*

Stránky obsahují video sekci s návody a praktickými ukázkami práce s dětmi.

Závěr analýzy webových stránek

Prozkoumala vybrané webové stránky. Celkem jsem analyzovala 12 webových stran, které mohou být inspirací pro pedagogy, rodiče i děti mateřských škol. Poznámky a postřehy jsem zapsala stručně do jednotlivých bodů. Převážná část analýzy je určena pedagogům, menší by mohla pomoci rodičům.

Na základě průzkumu webových stránek jsem zjistila, že je opravdu těžké najít takovou, které by splňovala všechny body podle mých představ. Každá stránka má nějaká pozitiva a negativa. I samotné vyhledávání vhodné webové stránky pro učitele MŠ na internetu, není jednoduché. Proto doufám, že alespoň tato stručná analýza některých stránek, bude vhodná k orientaci v dané problematice.

Některé služby jsou zpoplatněny; nemyslím si však, že by tím byly kvalitnější. Našla jsem mnoho kvalitních materiálů a informací i volně dostupných. Je třeba si dát také pozor na datum aktualizace jednotlivých stránek, některé údaje mohou být neaktuální. Informace, které jsou na internetu (například na webu MŠ), jsou přístupné široké veřejnosti, proto je nutná opatrnost z hlediska legislativy např. ochrana osobních dat.

8.4 Vyhodnocení výzkumného šetření

Pracovní hypotéza se částečně potvrdila na základě vyhodnocení celého výzkumného šetření. Pedagogové mateřských škol mají kompetence k užívání ICT, ale zatím ještě ne zcela dostatečné. Zvyšuje se samotná počítačová gramotnost, ale zaostává již prevence před riziky využívání těchto zařízení. V mateřských školách nejsou také otevřeny všem možnostem, které může ICT nabídnout. Důvodem může být právě jen okrajová informovanost v této oblasti, což se mi také ověřilo v některých otevřených odpovědích dotazníku.

Negativní názor na tuto problematiku se mi také úplně nepotvrdil. Převážná většina respondentů souhlasí i se zapojením dětí do činností s ICT. Shodli se však, že i když mateřská škola ICT využívá, učitelé nemají potřebné informace k zapojení této netradiční metody pro zapojení dětí, proto není tato metoda dostatečně efektivní. Z toho důvodu můžou vyplývat i některé negativní vlivy. Nepřehlednost a velké množství internetových zdrojů jim to nijak neusnadňuje. Předpoklad o nedostatku informací se potvrdil, a s tím je spojen názor na využívání ICT v mateřské škole.

Využití ICT je velice rozsáhlé téma, na které je nahlíženo ve více směrech. První směr je veden kladným přístupem k využívání ICT v MŠ. Druhý směr je pravý opak prvního směru. Pak je zde třetí směr, který poukazuje jen na částečné používání ICT v mateřské škole a skupina učitelů a rodičů je pro tzv. krajní používání těchto technologií. To znamená, že pokud nás nevedou okolnosti, přípravy, nápady k využití ICT, tak je nemusíme v mateřské škole zapojovat.

Cíle, které jsem si zvolila a potvrzovala během výzkumu, se mi podařilo naplnit.

První cíl, který jsem zaměřila na vybavení mateřských škol ICT, se mi potvrdil na základě odpovědí z dotazníku. K tomuto cíli se vztahovalo celkem 5 otázek.

Druhým cílem jsem si potvrdila věkovou hranici tj. 5 až 7 let dítěte, od kdy můžeme zařadit ICT při práci s dětmi. Pomohl mi v tom řízený rozhovor i dotazník. Celkem byly k tomuto cíli směřovány 3 otázky.

Třetí cíl jsem zaměřila na oblast informovanost MŠ a možnosti, které jim ICT nabízí. Opět vhodným sestavením otázek, se mi cíl zdařilo naplnit. K nápravě o informovanosti může pomoci i přehled zajímavých stránek s analýzy, které doporučuji níže.

Čtvrtý cíl, který byl věnován internetovým stránkám, které nabízejí činnosti s ICT pro MŠ, jsem si potvrdila na základě zpracování analýzy a částečně i v dotazníku. Využila jsem

porovnání, prohlídku internetové nabídky a vyhodnocení, které zmiňuji v tématu vyhodnocení analýzy.

Poslední pátý cíl, který je věnován komunikaci mezi rodinou a školou pomocí ICT, jsem naplnila vyhodnocením dotazníku a rozhovorů. Obě strany by stály o zpřehlednění a zefektivnění této dnes běžné komunikace. Může jim ve spoustě případů ušetřit drahocenný čas a pomoci řešit různé problémy či situace.

ZÁVĚR

V bakalářské práci jsem se zabývala tématem – informačně komunikační technologie v mateřské škole. Na základě zjištěných dat jsem dospěla k následujícím závěrům:

Z odpovědí na dotazníky pro vedení mateřské školy i z řízených rozhovorů pro rodiče vyplývá, že se většina přiklání k názoru seznámit děti předškolního věku v mateřské škole s ICT zařízením. O vhodnosti zařazení ICT do mateřských škol je dokonce přesvědčeno 77% respondentů z dotazníku a celých 100% dotázaných rodičů.

Jako nejčastější technické zařízení pro děti v MŠ je interaktivní tabule a je zájem také o Magic box. Některé mateřské školy uvažují o jejich zakoupení, nemají však dostatečné finanční prostředky nebo se obávají, aby dokázaly výuku vést efektivně. V určitém směru mají pravdu, protože takové činnosti si může dovolit zařadit ta mateřská škola, která především zajišťuje všestranné podmínky pro zdravý rozvoj osobnosti jedince, který vychází z RVP PV.

Čas, který dítě stráví u počítače, musí být přesně vymezen. Je vhodné navázat na jeho hru komunikací o tom, jaký prožitek si dítě odnáší.

Nikdy by také neměl být utlačován rozvoj pro tvořivost a individualitu každého dítěte. Tím myslím i vyvážit organizované činnosti, jako je práce dětí s interaktivní tabulí, dostatečným prostorem pro spontánní hru.

Ve výsledcích řízeného rozhovoru s rodiči se mi potvrdila nedostatečná informovanost ze strany pedagogů MŠ rodičům o možných rizicích a prevenci ve věcech ICT. Mateřská škola nemůže rodičům nařizovat, jak mají vést výchovu a vzdělání svých dětí ve vztahu k počítačům, ale může ji to jisté míry ovlivnit.

Učitelky s informačními kompetencemi pomocí doporučené literatury, edukačních portálů, článků na webu MŠ, nástěnkou ve třídách, nabídkou různých kurzů a seminářů o dané problematice mohou rodičům pomáhat v působení na děti v této problematice. Vím, že je to těžké, protože žijeme v době, kdy jsme informacemi přímo přesyceni. Avšak má to velký význam, protože mnoho dalších problémů může vyplývat právě z těchto rizikových oblastí ICT, a to hlavně v budoucnu, kdy dítě nastoupí do základní školy.

Pomocníkem v začátcích do proniknutí možných rizik ICT může být nějaké forma semináře. Divila jsem se proto, že mi vedoucí projektu „Moderní školka“ oznámila, že o tuto

část není skoro žádný zájem. Pedagogové v MŠ běžně absolvují jen základní kurzy pro ovládnání ICT, s domněnkou, že vše ostatní ví. To je podle mě úskalí využívání ICT v MŠ. Když učitelka není všestranně informačně gramotná, nezajímá se o didaktické využití ICT pro sebe a pro práci s dětmi, neměla by podle mého názoru techniku s dětmi ani využívat.

Oblast ICT musíme ovládat do takové míry, aby neovládla ona nás. Malou pomocí může být má analýza webových stran, která obsahuje některé zajímavé informační zdroje. Uznávám však, že orientace na internetu je čím dál náročnější a stoupá spíše kvantita než kvalita webových stran.

Dospěla jsem proto k názoru že ICT v MŠ může sloužit jako zajímavá netradiční metoda, která však bez správného vedení nebude sloužit ale spíše škodit. Proto ji musíme správně řídit, rozumět jí a to především v narůstající nabídce, která nás obklopuje. Samozřejmě je to jen můj pohled, k prověření by bylo zapotřebí rozsáhlejšího výzkumu s větší mírou validity a reliability.

POUŽITÉ INFORMAČNÍ ZDROJE

Klasické zdroje

- [1.] BEČVÁŘOVÁ, Z. *Kvalita, strategie a efektivita v řízení mateřské školy*. 1.vyd. Praha: Portál, 2010, 176 s. ISBN 978-80-7367-221-8
- [2.] GJURIČOVÁ, Š., KUBIČKA, J. *Rodinná terapie*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2009, 288 s. ISBN 978-80-247-2390-7
- [3.] KOŤÁTKOVÁ, S. *Hry v mateřské škole v teorii a praxi*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2005, 184 s. ISBN 80-247-0852-3
- [4.] LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. 2. aktualizované vyd. Praha: Grada Publishing, 2006, 368 s. ISBN 80-247-1284-9
- [5.] LAŽOVÁ, L. *Mateřská škola komunikuje s rodiči*. 1.vyd. Praha: Portál, 2013, 136 s. ISBN 978-80-262-0378-0
- [6.] LISÁ, L., KŇOURKOVÁ, M. *Vývoj dítěte a jeho úskalí*. 1.vyd. Praha: Avicenum, 1986, 284 s. ISBN 08-084-86
- [7.] MATĚJÍČEK, Zdeněk. *Dítě a rodina v psychologickém poradenství*. 1. vyd. Praha: SPN, 1992, 223 s. ISBN 80-04-25236-2
- [8.] MURPHYOVÁ-WITTOVÁ, M., STAMEROVÁ-BRANDTOVÁ, P. *Připravte své dítě do života*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2007, 158 s. ISBN 978-80-247-2082-1
- [9.] PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 2. rozšířené a přepracované vyd. Praha: Portál, 1998, 336 s. ISBN 80-7178-252-1
- [10.] PRŮCHA, J., KOŤÁTKOVÁ, S. *Předškolní pedagogika*. 1.vyd. Praha: Portál, 2013, 184 s. ISBN 978-80-262-0495-4
- [11.] PŘÍHODA, V. *Ontogeneze lidské psychiky*. 4. nezměněné vyd. Praha: SPN, 1997, 414 s. ISBN 74-06-14
- [12.] ŘÍČAN, P. *Psychologie osobnosti*. 5. rozšířené vyd. Praha: Grada Publishing, 2007, 200 s. ISBN 978-80-247-1174
- [13.] SLAVÍK, J., NOVÁK, J. *Počítač jako pomocník učitele*. 1.vyd. Praha: Portál, 1997, 120 s. ISBN 80-7178-149-5
- [14.] SMOLÍKOVÁ, K. *Děti média zajímají – přidejme se k nim (mediální výchova pro děti předškolního a mladšího školního věku)*. In KROPÁČKOVÁ, J. *Dítě předškolního věku*

- dříve a dnes*. 1. vyd. Praha: UK v Praze, Pedagogická fakulta, 2008, 134 s. ISBN 978-80-7290-377-1
- [15.] SMOLÍKOVÁ, K. a kol. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Dotisk 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2006, 48 s. ISBN 80-87000-00-5, dostupný online z: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVP_PV-2004.pdf
- [16.] SYSLOVÁ, Z. *Autoevaluace v mateřské škole*. 1.vyd. Praha: Portál, 2012, 184 s. ISBN 978-80-262-0183-0
- [17.] ŠPAŇHELOVÁ, I. *Dítě a rozvod rodičů*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2010, 184 s. ISBN 978-80-247-3181-0
- [18.] VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie*. 2.vyd. Praha: Karolinum, 1999, 353 s. ISBN 80-7164-803-4
- [19.] VÁGNEROVÁ, M. *Psychologie osobnosti*. 1.vyd. Praha: Karolinum, 2010, 467 s. ISBN 978-80-246-1832-6
- [20.] ZIKL, P. a kol. *Využití ICT u dětí se speciálními potřebami*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2011, 128 s. ISBN 978-80-247-3852-9

Elektronické zdroje

- [1.] MORAVCOVÁ, D. *Využívání počítačů v mateřské škole. Metodický portál: Články*[online]. 15. 07. 2005, [cit. 2014-03-05]. Dostupný z: <<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/P/257/VYUZIVANI-POCITACU-V-MATERSKE-SKOLE.html>>. ISSN 1802-4785.
- [2.] NEŠPOR, K. *Chraňte děti před počítači a počítače před dětmi. PCrod9* [online] 2007, [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: <<http://www.drnespor.eu/knizkycz.html>>.
- [3.] *Počítačové děti*. [online] © ČPZP 2009, [cit. 2014-03-01]. Dostupné z:<<http://www.cpzp.cz/clanek/1597-0-Pocitacove-deti.html>>.
- [4.] *Školský zákon*. [online] © AION CS 2010-2014, [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561#cast2>>.
- [5.] SMOLÍKOVÁ, K. a kol. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Dotisk 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2006, 48 s. ISBN 80-87000-00-5. Dostupný online z: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVP_PV-2004.pdf>

- [6.] RŮŽIČKOVÁ, D. *ICT gramotnost. Metodický portál: Články* [online] 20. 09. 2010, [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: <<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/9629/ICT-GRAMOTNOST.html>>. ISSN 1802-4785
- [7.] FIŠER, Jan. *Jak se asi cítí. Metodický portál: Digitální učební materiály* [online]. 23. 11. 2011, [cit. 2014-03-10]. Dostupný z: <<http://dum.rvp.cz/materialy/jak-se-asi-citi-2.html>>. ISSN 1802-4785
- [8.] FIŠEROVÁ, Věra. *Rozpoznej emoce. Metodický portál: Digitální učební materiály* [online]. 26. 05. 2011, [cit. 2014-03-10]. Dostupný z: <<http://dum.rvp.cz/materialy/rozpoznej-emoce-2.html>>. ISSN 1802-4785.
- [9.] *Moje anketa*: dotazník. [online]. [cit. 2014-03-29]. Dostupné z: <http://mojeanketa.cz/>
- [10.] *Centrální katalog UK v Praze*. [online]. 2012 [cit. 2014-03-29]. Dostupné:http://ckis.cuni.cz/F/3V57V496IQ4Q4ADBVB53TYBJSK73P6RA8XJ4A5QGN1GXVHSMG-24464?&pds_handle=GUEST
- [11.] Statistika školství: adresa škol a školských zařízení. *MŠMT ČR: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. [cit. 2014-03-30]. Dostupné z: <http://sberdat.uiv.cz/rozcestnik/>

Zkoumané webové stránky

Česká škola 2014. *Česká škola*. Albatros Media a. s. 2014. [cit 2014-04-02]. Dostupné z: <http://www.ceskaskola.cz/>

Datakabinet 2014. *Datakabinet.cz*. Datakabinet, s. r. o. 2014. [cit 2014-04-06]. Dostupné z: <http://www.datakabinet.cz/cs/Home.html>

Education 2014. *Education.com*. Education.com, Inc. 2014. [cit 2014-04-05]. Dostupné z: <http://www.education.com/>

Eduwork 2012. *Eduwork: vzdělávání pro život*. Eduwork o. s. 2012. [cit 2014-04-01]. Dostupné z: <http://www.eduwork.cz/>

Hrajeme si 2014. *Hrajeme-si.cz*. Příkrylová Milada Plus s.r.o. 2014. [cit 2014-04-06]. Dostupné z: <http://www.hrajeme-si.cz/>

Chytré dítě, datum nezjištěno. *Chytré dítě.cz*. Multimedia ART. Datum nezjištěno. [cit 2014-04-06]. Dostupné z: <http://www.chytreдите.cz/hry/default.htm>

IPPP 2014. IPPP.cz. Institut pedagogicko-psychologického poradenství ČR. 2012. [cit 2014-04-06]. Dostupné z: <http://www.ippp.cz/>

iSen 2014. Říhová, Lenka a kol. *iSEN*. 2013. [cit 2014-04-06]. Dostupné z: <http://www.i-sen.cz/home>

Kafomet, datum nezjištěno. *KAFOMET pro mateřské školy*. Infra s. r. o. Datum nezjištěno. [cit 2014-04-06]. Dostupné z: <http://www.infracz.cz/kafomet-pro-materske-skoly-a-predskolni-vzdelavani/>

Moje rodina 2012. *Moje-rodina.cz*. Poslední aktualizace 2012. [cit 2014-04-06]. Dostupné z: <http://www.moje-rodina.cz/>

Moje rodina 2012, Říkadla, básnička a písničky. In: *Moje rodina.cz*. [cit 2014-04-06]. Dostupné z: <http://www.moje-rodina.cz/rikadla-basnicky-a-pisnicky-pro-deti>

NUV 2014. *NUV.cz*. NÚV – Národní ústav pro vzdělávání. 2014. [cit 2014-04-06]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/>

Raabe 2014. *Raabe.cz*. Nakladatelství Dr. Josef Raabe s.r.o. 2014. [cit 2014-04-06]. Dostupné z: <http://www.raabe.cz/>

Raising Our Kids 2014. *Raising Our Kids*. RaisingOurKids.com. 2014. [cit 2014-04-05]. Dostupné z: <http://resources.raisingourkids.com/>

RVP 2014. *Metodický portál RVP.cz*. Národní ústav pro vzdělávání. 2014. ISSN: 1802-4785. [cit 2014-04-02]. Dostupné z: <http://rvp.cz/>

Ve škole 2014. *Ve škole.cz*. AV MEDIA, a. s. 2014. [cit 2014-04-03]. Dostupné z: <http://www.veskole.cz/>

Ve škole 2014, SMART Klub pro MŠ. SMART Klub nejen pro MŠ. In: *Ve škole.cz*. [cit 2014-04-03]. Dostupné z: <http://www.veskole.cz/seminare-skoleni/detail-1220>

VÚP Praha 2012. *VUPPraha.cz*. Výzkumný ústav pedagogický v Praze. 2012 (poslední aktualizace). [cit 2014-04-06]. Dostupné z: <http://www.vuppraha.cz/>

Webinare 2014. *Webinare.cz*. Idealine Solutions s.r.o. 2014. [cit 2014-04-06]. Dostupné z: <http://www.webinare.cz/>

Zásobník, datum neuvedeno. *Zásobník.mypage.cz*. Autor nezjištěn. Datum poslední aktualizace neuvedeno. [cit 2014-04-06]. Dostupné z: <http://zasobnik.mypage.cz/>

Moderní školka 2013. *Moderniskolka.cz*. Ing. Aneta Semanová, koordinátorka vzdělávání projektu Moderní školka [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: <http://www.moderniskolka.cz/>

SEZNAM GRAFŮ A TABULEK

Graf 1 otázka z dotazníku	str. 51
Graf 1a otázka z dotazníku	str. 51
Graf 1b otázka z dotazníku	str. 51
Graf 1c otázka z dotazníku	str. 52
Graf 1d otázka z dotazníku	str. 52
Graf 1e otázka z dotazníku	str. 52
Graf 2 otázka z dotazníku	str. 53
Graf 3 otázka z dotazníku	str. 53
Graf 4 otázka z dotazníku	str. 53
Graf 5 otázka z dotazníku	str. 53
Graf 5a otázka z dotazníku	str. 54
Graf 5b otázka z dotazníku	str. 54
Graf 5c otázka z dotazníku	str. 54
Graf 6 otázka z dotazníku	str. 54
Graf 7 otázka z dotazníku	str. 55
Graf 8 otázka z dotazníku	str. 55
Graf 9 otázka z dotazníku	str. 55
Graf 10 otázka z dotazníku	str. 55
Graf 11 otázka z dotazníku	str. 56
Graf 12 otázka z dotazníku	str. 56
Graf 13 otázka z dotazníku	str. 57
Graf 14 otázka z dotazníku	str. 57
Graf 15 otázka z dotazníku	str. 57

SEZNAM PŘÍLOH

1 Dotazník pro vedení mateřských škol

2 Řízený rozhovor s rodiči

3 Analýza webových stran

4 Zadání bakalářské práce

Přílohy

Příloha č. 1

Průzkum "Dotazník pro ředitele/ky mateřských škol v Praze"

Vážená paní ředitelko, vážený pane řediteli,

Jsem studentka 3. ročníku oboru Učitelství pro mateřské školy na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Prosím Vás o pomoc při vyplnění 15 otázek elektronického dotazníku, který použiji jako anonymní podklad pro svou bakalářskou práci, jejíž téma je „ICT v Mateřské škole“. Ubezpečuji Vás, že veškeré poskytnuté informace budou považovány za důvěrné a budou použity pouze pro výzkumné účely.

Dotazník se nachází v uvedeném odkazu. Jeho vyplnění zahájíte stisknutím tlačítka „začít“.

Hotová bakalářská práce bude k dispozici v databázi závěrečných prací univerzity Karlovy. Upřímně děkuji za Vaši spolupráci, cením si Vašich odpovědí.

Renáta Nožičková

Učitelství pro MŠ

Pedagogická fakulta UK

Začít

1. Je Vaše mateřská škola vybavena některým z těchto ICT prostředků? Označte počet.

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Počítač	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Interaktivní tabule	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
KidSmart	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Magic box	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tablet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Pokračovat

2. Jak dlouho tyto ICT zařízení využíváte?

- Méně než rok
- 1-2 roky
- 2-3 roky
- Déle než 3 roky

Pokračovat

3. Pokud není Vaše mateřská škola vybavena výše uvedenými ICT prostředky, uvažujete o jejich zakoupení?

- Ano
 Ne

Pokračovat

4. Zdůvodněte stručně své rozhodnutí, proč si chcete nebo nechcete pořídit ICT zařízení do Vaší MŠ?

Pokračovat

5. Kdo využívá ICT prostředky ve Vaší mateřské škole?

	Žádný/á/é	jeden/a/o	někteří/ré	všichni/ny
Ředitel/ka MŠ	☐	☐	☐	☐
Učitel/ka MŠ	☐	☐	☐	☐
Dítě v MŠ	☐	☐	☐	☐

Pokračovat

6. Jak jste ICT zařízení získali? (více možných odpovědí)

- Z financí MŠ
 Z příspěvků od rodičů
 Sponzorským darem
 Z dotací
 Jinak

Pokračovat

7. Jakým způsobem využíváte ICT v MŠ? (více možných odpovědí)

- Pro práci pedagogů
- Pro práci ředitele/ky
- Pro práci s dětmi
- Pro rodiče
- Pro veřejnou prezentaci či tvorbu webových stránek školy
- Jinak

Pokračovat

8. Jak často využíváte ke své práci počítač?

- Denně
- 3x týdně
- 1x týdně
- 1x měsíčně
- 2x měsíčně
- Jinak

Pokračovat

9. K jakým činnostem s dětmi využíváte ICT prostředky? (více možných odpovědí)

- Malování
- Didaktické programy
- Didaktické hry
- Prohlížení fotografií, videozáznamů
- Činnosti rozvíjejí především hudební, dramatické, výtvarné a tělovýchovné činnosti
- Práce s internetem
- Jiné

Pokračovat

Přeskočit otázku

10. Pokud využíváte ICT prostředky pro práci s dětmi, pro jakou věkovou skupinu dětí? (více možných odpovědí)

- 3 - 4 let
- 4 - 5 let
- 5 - 6 (7) let
- Jinak

Pokračovat

Přeskočit otázku

11. Myslíte si, že seznámení dětí v předškolním věku v mateřské škole s ICT zařízením (počítač, interaktivní tabule apod.) je pro děti:

- Nutné
- Vhodné
- Nevhodné

Pokračovat

12. Jaké webové stránky nejčastěji pro svou výuku využíváte?

Pokračovat

13. Informujete rodiče o dostupných webových zdrojích? (např. webové stránky, didaktické počítačové hry a programy atd.)

- Ano
- Ne

Pokračovat

14. Upozorňujete rodiče na některá rizika při používání počítačů dětmi? (např. nevhodné hry, bezpečnost na webu)?

- Ano
- Ne

Pokračovat

15. Co očekáváte od ICT prostředků využívaných v mateřských školách? (více možných odpovědí)

- Snadnější komunikace mezi MŠ, rodiči a veřejností
- Možnosti prezentace a zviditelnění MŠ
- Zkvalitnění přípravy výuky využitím webových informačních zdrojů
- Zkvalitnění vlastní výuky
- Prevence špatného zacházení a ovlivňování ICT technologií u dětí
- Seznámení dětí s ICT prostředky, s jejich klady a riziky
- Vytvoření základních ICT kompetencí u dětí
- Jiné

Pokračovat

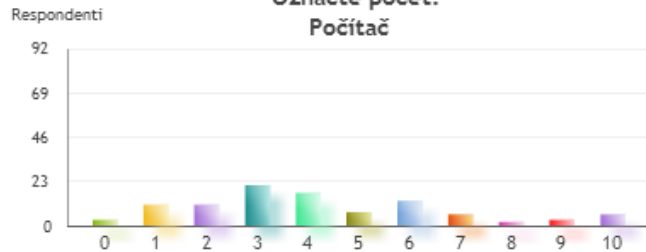
Odovědi na otevřené otázky z dotazníků a grafy:

Otázka č. 1

Vaše mateřská škola vybavena některým z těchto ICT prostředk

Označte počet.

Počítač

Vaše mateřská škola vybavena některým z těchto ICT prostředk

Označte počet.

Interaktivní tabule

Vaše mateřská škola vybavena některým z těchto ICT prostředk

Označte počet.

KidSmart

Vaše mateřská škola vybavena některým z těchto ICT prostředk

Označte počet.

Magic box

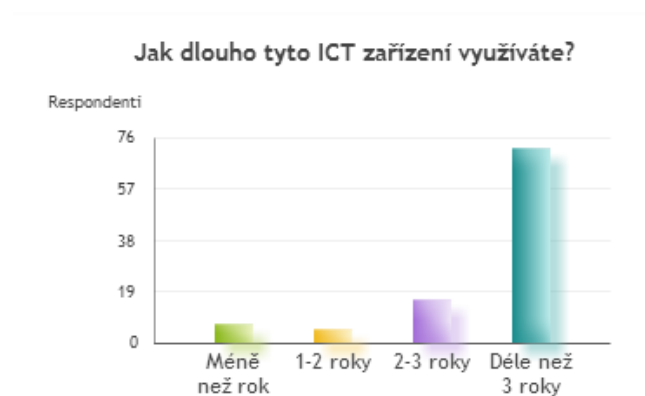
Vaše mateřská škola vybavena některým z těchto ICT prostředk

Označte počet.

Tablet

Otázka č. 2

Otázka č. 3

Otázka č. 4

Zdůvodněte stručně své rozhodnutí, proč si chcete nebo nechcete pořídit ICT zařízení do Vaší MŠ?

Ano

1. využití při naplňování cílů ŠVP MŠ, příprava na vstup do ZŠ, seznámení s medií, didaktický materiál pro výuku, využívání portálů nabízejících informace pro poznávání dětí, MŽP, a pod.
2. rozvoj nabízených služeb, zkvalitnění výuky
3. zlepšení komunikace, přístup k informacím
4. modernizace výuky
5. výukové programy pro děti.
6. zavádění techniky do vzdělávání
7. Chceme pořídit interaktivní tabuli pro výuku dětí (výukové programy. , ale i pro pomoc při pořádání pedagogických porad a plánovaných společných seminářů v MŠ.
8. magic box pro výuku dětí
9. Zatím máme jiné priority v čerpání finančních prostředků v naší MŠ. Do budoucna počítáme s pořízením interaktivní tabule.
10. chceme zakoupit dva magic boxy

11. nové metody a formy práce, krok s dobou
12. chceme pořídit pro děti Magic box
13. Již druhým rokem zvažujeme zakoupení tabletů, ale zatím k tomu nedošlo i z finančních důvodů. Ale i bez těchto zařízení myslím, že dětem v MŠ nic nechybí.
14. držet krok s dobou - získávat rychlé a kvalitní informace, podněty, poznatky...
15. usnadňuje práci učitelce, motivuje děti
16. potřeba k další práci
17. seznámení dětí s moderními technologiemi
18. vhodný doplněk k výchově a vzdělávání
19. zakoupíme je, až na ně budeme mít peníze
20. je to užitečné, moderní a v souladu s potřebami doby, ve které děti žijí
21. tablet - rychlá pohotová pomůcka učitele, interaktivní tabule - šikovná didaktická pomůcka nejen pro školky
22. pro zkvalitnění výuky
23. modernizace MŠ, aktualizace a zavádění nových trendů do vzdělávání, zájem pedagogů o ICT
24. ICT máme 2x ve třídách u předškoláků a plánujeme na jaře zakoupit interaktivní tabuli. Považuji za vhodné jako doplněk k výchovně vzdělávací práci.
25. ICT využívají také pedagogové a další zaměstnanci školy. Chceme interaktivní tabuli, máme jen jedinou pro šest tříd.
26. uvažujeme o interaktivní tabuli-pomoc při výuce
27. Magic box - viděli jsme prezentaci práce s tímto zařízením a velice nás to zaujalo
28. již máme, chceme si ještě pořídit jednu interaktivní tabuli
29. Chceme si pořídit interaktivní tabuli pro rozšíření možností způsobu práce s dětmi.
30. využívat interaktivní tabule pro předškolní třídy
31. Pořízení nového vybavení závisí na financích, na tuto techniku jich není dostatek
32. Chceme si pořídit MAGICBOX, je bezva na rozvoj komunikace a spolupráce mezi dětmi, rozvoj rozumových dovedností aj.
33. 1. Finanční důvody, 2. priority při práci s dětmi a při jejich přípravě pro vstup do ZŠ, 3. po zkušenostech, lze využít pouze jako doplněk
34. nedostatek finančních prostředků
35. Magic box nebo interaktivní tabuli považuji za vhodnou didaktickou pomůcku pro práci s dětmi.
36. pro kvalitní vzdělávání
37. interaktivní tabule jsou nad naše finanční možnosti
38. uvažujeme o koupi interaktivní tabule
39. uvažujeme o tabuli nebo Magic boxu - interaktivní výuka
40. máme IT, tablety, Magic Box, chceme pořídit další, protože jsou přínosné
41. Děti dnes s ICT zařízením běžně pracují, je součástí vzdělávání.
42. finance, proč je nemáme, jsme speciální MŠ
43. rádi bychom si pořídili zejména interaktivní tabule, ale problém je samozřejmě v pořizovací ceně

Ne

1. Jsme zatím se svým ICT vybavením spokojeni. Potřebujeme spíše hlubší proškolení, než pořizovat nová zařízení.
2. Budeme kupovat pouze v případě, že se stávající přístroje rozbijí a nepůjdou opravit
3. ITC máme asi už příliš, nepotřebujeme, pouze upgrade
4. již máme pro předškolní třídy
5. techniku máme
6. Co máme je pro nás dostačující. Na více nejsou finanční prostředky.
7. již máme
8. Nechceme, dětem by byl omezen prostor pro verbální komunikaci, posilování sociálních vazeb.
9. v MŠ mi to nepřipadá důležité
10. Počítač máme jen pro práci ředitelky a učitelek. Mateřská škola nahrazuje matku a dnešní děti neznají nic jiného doma než počítač, tablet atd. Chceme zachovat mateřskou školu jako mateřskou
11. Počítače slouží jednak jako pro vyřizování administrativních záležitostí, tak i na prohlídku obrázků, fotek či k promítnutí naučného dokumentu.
12. co máme, nám postačuje
13. doba už je taková
14. Podle mého názoru je vybavení třídy počítačem a interaktivní tabulí dostatečné. Děti jsme tak schopni naučit základům zacházení s ICT i základními pravidly používání. Tablety a další zařízení používají děti běžně doma.
15. Počítače máme pro pedagogy, tak pro předškoláky. O ostatních ICT nejsme přesvědčeni, že jsou nutné.
16. už máme dostatek
17. již máme v mš k dispozici
18. prozatím máme stále jiné možnosti zaujmout děti než technikou, ale líbí se nám magic box
19. nechci
20. jsme zaměřeni na environmentální výchovu
21. je dostačující a děti je využívají doma poměrně dost
22. stačí nám počítače, co máme
23. máme v dostatečném počtu
24. již máme
25. techniku využíváme k rozvíjení grafomotoriky a rozumových schopností dětí - matematické, logické, jazykové. Jsme spokojeni
26. nutná komunikace
27. v MŠ již počítače máme
28. počítače již máme, ostatní zatím nechceme
29. momentální vybavení nám zatím zcela dostačuje
30. malá škola, stačí to, co máme

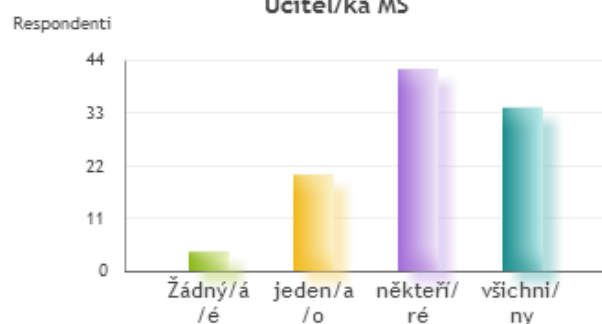
31. Abychom zvládli velký objem administrativní práce, je potřeba ji rozdělit mezi několik zaměstnanců. Každý z nich musí být vybaven některým z přístrojů, aby mohl pracovat nezávisle na ostatních.
32. Většina dětí používá ICT doma a myslím, že pro malé děti je větším přínosem mluvené slovo, aby byly schopny chvíli se soustředit a poslouchat čtený text, aby místo mačkání tlačítek se jejich ruce dotýkaly skutečných věcí, aby se jemná motorika trénovala při kreslení, tvoření z různých materiálů.....
33. Počítače, které vlastníme, jsou určeny pouze pro pedagogy. V našem školním vzdělávacím programu se věnujeme jiným prioritám (dopravní výchově, , než je počítačová či jiná technika.
34. již máme
35. Již máme nakoupeno a neuvažujeme o dalším nákupu
36. Už ho máme, počítače ale nejsou pro děti, ale jako doplněk k interaktivní tabuli a jako prostředek pro potřeby učitelek.
37. finanční stránka, s dětmi se dá plnohodnotně pracovat a rozvíjet je i bez těchto zařízení
38. vybaveni již jsme a plně využíváme
39. už jej máme a pracujeme s nimi
40. Počítač využívají pouze učitelé k vyhledávání informací + kancelář. V MŠ nepovažujeme za důležité využívání dalších ICT zařízení, protože děti mají širokou nabídku činností.
41. už máme
42. Vybavení ředitelny a kabinetu pro učitelky - 2 počítače. Se zařízením pro děti naše pedagogika rozhodně nepočítá a ani nedoporučuje. Kazí to fantazii i volnou hru dětí.
43. Většinu dokumentu včetně ŠVP a TVP máme v elektronické podobě, jsme propojeni do sítě, dokumenty sdílíme.
44. PC nám ve dvou třídách MŠ stačí + nechceme mít jako dominantu ve třídě obrazovku.
45. Dle mého názoru nepotřebují děti předškolního věku rozvíjet své dovednosti pomocí ICT technologie.
46. Myslím si, že v mateřské škole by měly děti navazovat kontakty s ostatními dětmi hlavně formou společných her a rozhovorů. Z vlastní zkušenosti vím, že v současné době má tablet nebo počítač téměř každé dítě již od útlého věku doma, ale nikdo si s dětmi nepovídá, nikdo jim nečte pohádky, nerozvíjí fantazii. Právě proto si myslím, že by měla školka nabídnout dětem pravý opak toho, co mají doma.
47. Stačí nám, co máme. Mateřskou školu vnímáme jako prostředí pro sociální učení dětí, pro rozvoj komunikace, vztahů mezi dětmi. Práci s počítačem zvládají děti doma s rodiči. V MŠ mám stačí práce s Kid Smarty.
48. Pořídili jsme dva Magic boxy v loňském roce - velmi zábavná a moderní vzdělávací pomůcka, PC, tablety a telefony děti ovládají již z domova. Děti kooperují, seznamují se s novými technologiemi, jsme velmi spokojení.
49. V ředitelně mám počítač, který používám každodenně k práci. Do třídy k dětem rozhodně žádné ITC zařízení pořizovat nebudeme. Používání této techniky je v rozporu s vývojovými potřebami dětí předškolního věku.

Otázka č. 5

**Kdo využívá ICT prostředky ve Vaší mateřské škole?
Ředitel/ka MŠ**

**Kdo využívá ICT prostředky ve Vaší mateřské škole?
Učitel/ka MŠ**

**Kdo využívá ICT prostředky ve Vaší mateřské škole?
Dítě v MŠ**

Otázka č. 6

Jak jste ICT zařízení získali?

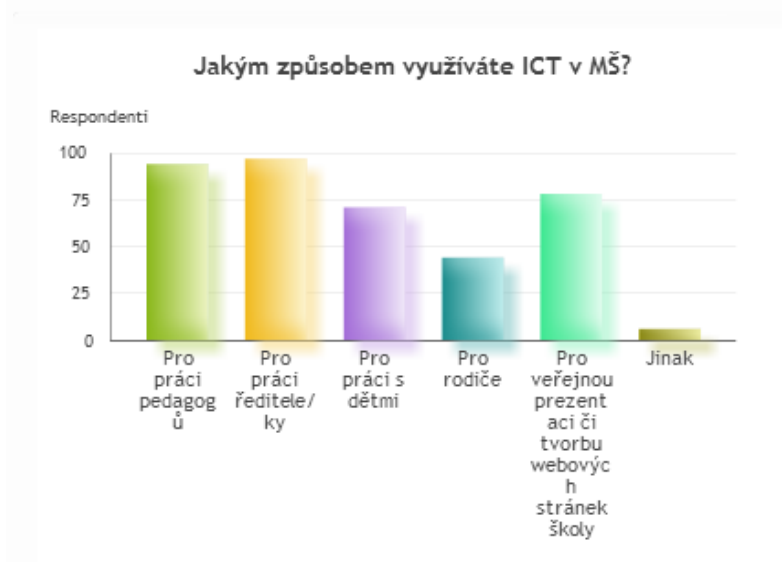
Jak jste ICT zařízení získali?

Jinak	10		6.2%
Celkem odpovědí	161		

Jiná odpověď:

- investice majitelů
- granty
- zakoupil je zřizovatel
- zakoupila MČ Praha 1
- od MČ
- projekt EU OPPA
- od zřizovatele
- od zřizovatele
- z grantů

Otázka č. 7

Jakým způsobem využíváte ICT v MŠ? (více možných odpovědí)

Jinak	6		1.5%
Celkem odpovědí	390		

Jiná odpověď:

- šj
- vedoucí ŠJ a ekonom
- pro ŠJ
- hospodaření - ŠJ MŠ
- ŠJ
- pro provozní záležitosti

Otázka č. 8

Otázka č. 9

K jakým činnostem s dětmi využíváte ICT prostředky? (více možných odpovědí, nepovinná otázka)

Jiné	19	6.7%
Celkem odpovědí	276	

Jiná odpověď:

- s dětmi ne
- pošta, elektronická komunikace, administrativa
- angličtina
- k alternativní komunikaci -foto, obrázky
- grafomotorika
- přípravy pro práci s dětmi, edukační materiály pro pedagogy atd
- administrativa
- interaktivní tabule a její programy

- pouze na výrobu pracovních listů
- s dětmi nevyužíváme
- logopedie
- nevyužíváme
- reedukační

Otázka č. 10

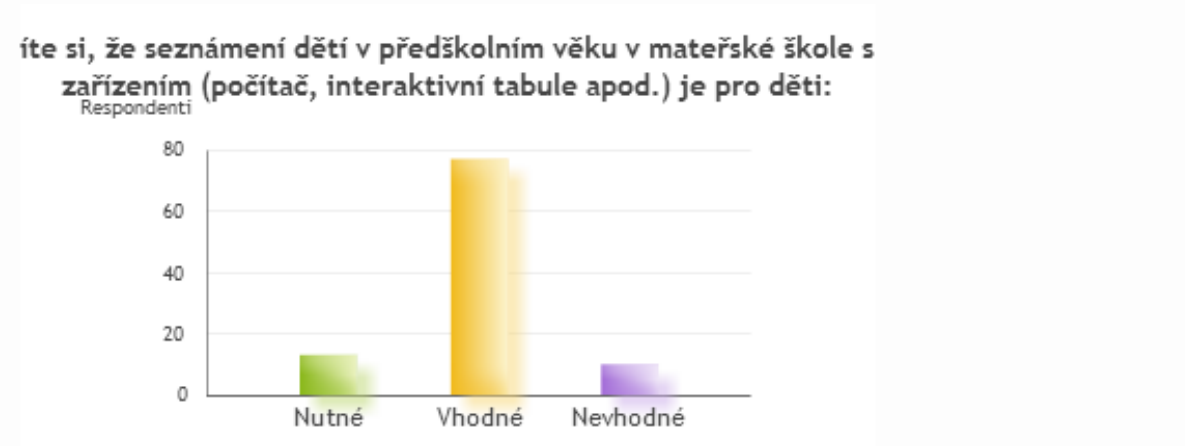
Pokud využíváte ICT prostředky pro práci s dětmi, pro jakou věkovou skupinu dětí? (více možných odpovědí, nepovinná otázka)

Jinak	7	4.3%
Celkem odpovědí	160	

Jiná odpověď:

- nevyužíváme
- práce s cizinci - individuální, nebo malé skupinky, podpora integrace hendikepovaných dětí
- dle potřeby, je to složité, máme smíšené třídy

Otázka č. 11

Otázka č. 12

Jaké webové stránky nejčastěji pro svou výuku využíváte?

Nepřesné odpovědi:

1. -
2. XXX
3. Xxx
4. -
5. pro děti nevyužíváme zatím
6. -
7. máme vlastní aplikace
8. x
9. -
10. nevím
11. cokoli vhodného
12. nevím
13. -
14. -
15. nevím
16. nevzpomínám si
17. Je jich mnoho. Vyjmenování by mi zabralo mnoho času.
18. těžko říct
19. xxx
20. pokud se jedná o výuku dětí, pak žádné
21. různé
22. nelze specifikovat

Negativní odpovědi:

23. žádné, čerpáme z vlastního kurikula
24. žádné
25. nevyužíváme
26. žádné
27. žádné
28. pro výuku nepoužívám teď nic
29. nevyžíváme web programy, ale programy zakoupené
30. žádné
31. stránky žádné, máme své programy
32. každá učitelka má oblíbené své stránky
33. nemám
34. nevyužíváme
35. žádné
36. žádné
37. žádné

Doporučené internetové odkazy:

38. veškole, MŽP, česká televize, spíše si vyhledáváme materiály k různým tématům z různých zdrojů
39. www.rabe.cz
40. rvp.cz
41. www.alik.cz
42. naši MŠ, MŠMT, MČ, DVPP, ZŠ, ostatních MŠ, kulturních organizací
43. <http://www.vyukovematerialy.eu>, <http://rvp.cz>/<http://www.predskolaci.cz/>
44. www.veskole.cz, www.hrajeme-si.cz
45. kafomet, nápady pro šikovné ruce...
46. kabinet
47. vesele.cz
48. nakoupený software
49. MŠMT, pracovní listy, hraček
50. www.predskolaci.cz
51. využíváme webové stránky ekologické, hrady, zámky, kultura, programy hudební
52. různé environmentální instituce a projekty
53. www.rvp.cz
54. nejčastěji využíváme vlastní aktivity vytvořené pro interaktivní tabuli; ze stránek pak www.youtube.com, www.raisingourkids.com/; www.education.com apod.
55. rvp.cz webové stránky různých mateřských škol, www.youtube.com
56. kupujeme hotové programy - dle akčních nabídek z internetu
57. WWW.RVP.CZ
58. seznam.cz
59. stránky s pedagogickou tematikou
60. spec.centra, alternativ.komunikaci
61. dětský koutek, matematika
62. www.rvp.cz a řadu dalších, hotové programy
63. www.rvp.cz, www.detskestranky.cz, www.predskolaci.cz, www.neposednenoznice.sk, www.youtube.com, www.karaoketexty.cz, www.modrykonik.cz, www.brydova.cz, www.kritickemysleni.cz, <http://www.franklincovey.cz/i-ve-mne-je-lidr>, www.pau.cz...a jiné.
64. Barevné kamínky, Terasoft
65. www.rvppv.cz, www.datakabinet.cz
66. RVP
67. škola Profí, metodický portál, různě si tiskneme potřebný materiál
68. fotografie
69. obrázky, "Ve škole", "AV media", "Barevné kamínky", "Chytré dítě", "terasoft"
70. kupujeme výukové programy
71. ceskeskolky.cz, predskolaci.cz
72. veskole.cz, rvp.cz
73. google play
74. mšmt
75. RVP Metodický portál

76. internet
77. Dle tématu
78. stránky žádné, máme své programy
79. nejčastěji využíváme zakoupené výukové programy
80. www.i-sen.cz pro iPady. Jinak je to různé, většinou máme zakoupené programy a aplikace.
81. Portál, různé básničky, pracovní listy...
82. barevné kamínky, Smart board
83. Portál
84. ww.angloclub.com
85. portál pro MŠ
86. každá učitelka má oblíbené své stránky
87. rvp
88. Internet nevyužíváme, máme programy pro předškolní věk, nebo si je vytváříme samy.
89. Nejčastěji CD
90. Portál MŠ, Portál RVP.
91. www.předškolak.cz
92. www.předškoláci.cz
93. metodické portály
94. dětské stránky
95. RVP, webové stránky muzeí a galerií apod. Děti by měly s PC a internetem seznamovat rodiče, pokud mají možnost, je třeba individuální přístup-při 28 dětech čas využíváme na živější, interaktivní, prožitkové a pohybové činnosti.
96. <http://www.kett.cz/clanky/hlavni>
97. www.veskole.cz, chytredite.cz, rvp.cz
98. www.predskolaci.cz, www.rvp.cz
99. dle potřeby, zejména metodický portál, internetové stránky, kreativní stránky, stránky ministerstva školství, spolupráce s ostatními MŠ, využíváme nabídek a tipů do zapojení různých soutěží či výletů apod.
100. Je to různorodé, učitelky si samy volí weby, se kterými se jim nejlépe pracuje individuálně – Kafomet.

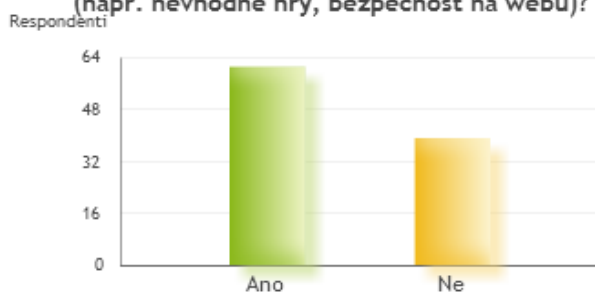
Otázka č. 13

Formujete rodiče o dostupných webových zdrojích? (např. webová stránka, didaktické počítačové hry a programy atd.).

Otázka č. 14

Dozorujete rodiče na některá rizika při používání počítačů dětí (např. nevhodné hry, bezpečnost na webu)?

Otázka č. 15

Co očekáváte od ICT prostředků využívaných v mateřských školách?

Co očekáváte od ICT prostředků využívaných v mateřských školách? (více možných odpovědí)

Jiné	6	1.5%
Celkem odpovědí	411	

Jiná odpověď:

- administrativa
  - VYROVNÁNÍ HENDIKEPŮ U DĚTÍ ZE SOCIÁLNĚ ZNEVÝHODNĚNÉHO PROSTŘEDÍ
  - vzájemná komunikace mezi kolegy - otevřené dokumenty (interní materiály), sdílené složky
  - nemám žádná očekávání
  - Motivační prvek ve výuce.
  - prevenci by v tomto směru měli mít opět v rukou rodiče, každá rodina využívá a nechává využívat jinak. Individuální přístup!!!!!!!!!!
-

Příloha č. 2

Řízený rozhovor s rodiči mateřských škol využívající ICT zařízení

Vážení rodiče, dovoluji Vám, abych se Vás pomocí připravených otázek zeptala na Váš názor pro využívání ICT v MŠ. Vaše odpovědi si budu zaznamenávat do svého archu a použiji je jako podklad pro svou výzkumnou část v bakalářské práci.

Otázka 1.

Umožňujete dětem využívat ICT mimo mateřskou školu?

Otázka 2.

Vnímáte pozitivní nebo negativní vliv ICT na Vaše děti nebo na ostatní děti?

Otázka 3.

Jaký je Váš názor na přítomnost ICT u dětí v MŠ?

Otázka 4.

Chybí Vám nějaký typ ICT v prostředí a okolí MŠ, které byste zařadili do vybavení?

Otázka 5.

Komunikuje s Vámi mateřská škola a učitelé prostřednictvím internetových stránek?

Otázka 6.

Informuje Vás MŠ nebo se zajímáte samy o možná rizika při kontaktu dětí s ICT?

Otázka 7.

Jaký věk je podle Vás vhodný pro seznámení dítěte v MŠ s ICT?

Děkuji Vám za Váš čas a pomoc při realizaci mého výzkumu. Přeji Vám trpělivost při vedení Vašich dětí v oblasti informačně komunikačních technologií a všestrannou spokojenost s mateřskou školou, které Vaše dítě navštěvuje.

Příloha č. 3

Základní body pro analýzu webových stránek:

- 1. Informace ke vzdělání a výchově v oblasti ICT v MŠ*
- 2. Vzdělávací materiály pro pedagogy mateřských škol*
- 3. Přímé využití ICT činností dětmi (didaktické hry, programy atd.)*
- 4. Aktuality a články o ICT pro učitele mateřských škol a rodiče*
- 5. Možnost chatu, internetová diskuze a poradna*
- 6. Zajímavosti*

Příloha. 4

Zadání bakalářské práce

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Katedra informačních technologií a technické výchovy

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE akademický rok 2012/2013

Jméno a příjmení studentky: **Renáta Nožičková**
Studijní program: **M7501: Pedagogika**
Studijní obor: **7501T010: Pedagogika předškolního věku**

Název tématu práce v českém jazyce:

ICT v mateřské škole

Název tématu práce v anglickém jazyce:

ICT in kindergarten

Pokyny pro vypracování:

- Zorientujte se v dané problematice, prostudujte dostupné informační zdroje.
- Zmapujte možnosti užití informačních technologií pro podporu práce pedagogů mateřské školy
- Zmapujte možnosti využívání informačních technologií předškolními dětmi
- Proveďte analýzu výsledků výzkumného šetření
- Zformulujte závěry a doporučení pro podporu práce s informačními technologiemi pedagogů mateřské školy a pro rodiče předškolních dětí

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Irena Fialová, CSc.**
Předpokládaný rozsah bakalářské práce¹: **40 stran**
Datum zadání práce: **7. 2. 2013**
Předběžný termín odevzdání práce: **2014**

V Praze dne: **7. 2. 2013**

.....
doc. PhDr. Vladimír Rambousek, CSc.
vedoucí katedry

¹ Minimální rozsah bakalářské práce činí standardně 40 normostran (72 000 znaků vč. mezer) vlastního textu.